

קיצור שלחן ערוך קז הלכות חודש ניסן

קז דיני חודש ניסן, ובו ג' סעיפים:

א כל חודש ניסן אין אומרים תחנון ולא צדוק הדין, ואין אומרים צדקתך בשבת במנחה. ונוהגין מר"ח ואילך לקרות בכל יום פרשת הנשיא שהקריב בו ביום, וביום י"ג קורין פ' בהעלותך עד כן עשה את המנורה שהוא נגד שבט לוי:

ב אין מתענין בו אפי' תענית יארציית, אבל תענית חלום, מתענין, והבכורים מתענין בערב פסח כאשר יבואר אי"ה בסימן קי"ג. וחתן וכלה גם כן מתענין בו ואפילו מר"ח ניסן (מכ"ט):
ג בשבת הגדול למנחה, ונוהגין שאין אומרים ברכי נפשי אלא עבדים היינו וכו', לפי שבשבת הגדול היתה התחלת הגאולה והנסים (ק"י מ"ל):

קח דיני החטין והקמח למצות, ובו ז' סעיפים

א כתיב ושמרתם את המצות. מכאן, שצריכין לשמור את החיטין לשם מצות מצוה שלא יבא עליהם מים. (ה) ולדעת קצת מגדולי הפוסקים ז"ל צריכין שמירה זו מיד משעת קצירתה ואילך. אבל המנהג הוא כהפוסקים דסגי להו בשמירה משעה שמוליכין אותן לטחון ואילך. ואך המדקדקין במצות חוששין לשמירה משעת קצירה, (ג) וכן נכון לעשות. וראוי לדקדק שלא יעמדו השבלים במחובר עד שיתיבשו כל צרכן וילבינו, כי אז אם ירדו עליהם גשמים, יחמיצו אפילו במחובר כיון שאינן צריכין עוד לקרקע. על כן ראוי ונכון לקצור בעוד שיש בהן עוד קצת מראה ירקות, ומי שאפשר לו בחיטין שמורין משעת קצירה לכל ימי החג, מה טוב, ואם לאו, ראוי לו עכ"פ להדר בזה למצות שעל הסדר בשתי הלילות (ע' חיי"א כלל קכ"ח סימן ל'):
ב חטים שנמצאו בהן מבוקעות או מצומחות, השאר מותר ובלבד שיבררו אותן, או צריכין לדקדק היטב אם יש שם עכ"פ (ג) ששים כנגד המבוקעות והמצומחות. ולכתחילה יש להדר לברור גם מן החטים שאכלו מהן עכברים או שיהיה ששים כנגדן. והחטים שבאו בספינה או שהיו מונחים בבורות, אם הן יבשות וקשות ולא נשתנה מראיהן, כשרות, ואם היו מונחות בעליה ירדו עליהם גשמים דרך הגג בקצת מקומות, אסורות. אבל אם נפל עליהם קצת שלג או קצת מים במקום אחד, מסלק אותן שיש להסתפק בהן, והשאר מותרות (מנין טק"ז):

ג כבר נהגו ישראל לדקדק בהכשר הריחים לנקר היטב ולנקות בכל האפשרי, וכיסימ, לוקחים חדשים, ובמקום שיש תלמידי חכמים, המה הולכים אל הריחים להשגיח שיהא ההכשר כראוי. ובמקום שאין ת"ת, ראוי לכל ירא שמים שילך בעצמו להשגיח על ההכשר, דמצוה בו יותר מבשלוחו, ונוהגין כי הקמח הראשון שנטחן לאחר ההכשר, אין אוכלין אותו בפסח, אם טוחנים בריחים גם תבואה לתותה, צריכין (ד) להפסיק במחיצה שלא יתערבו (מנין):

ד שק עם קמח שנתלהלח ממים, אם הוא במקום אחד בין שהוא עדיין לח בין שנתייבש, יאחזו את המקום הזה בידיו (ס) ויריק השאר ומותר רק זה שנתלהלח, אסור, ואם נתלהלח בכמה

מקומות

מסגרת השלחן

ומילוף כראה דחשיב פקומטיא עכ"ל ודברים אלו הצדיא צ"צ וט"ע צחקס לפסק סלכס אצל צבגהות סצ"ח גריס פס צחוקסות כראה ללא חשיב פקומטיא:

קח (ה) ולדעת קלח כו' לריכין שמירה כו'. ענ"י ואחרונים קי' חנ"ג לזסו דוקא צמלות מלום שיולאין צהן צשכי לילות הראשונים של פסח: (ג) וכן נכון לעשות, גם צמלות שאוכל כל ימי הפסח (סי"ח) ויש לו להסתות צחמילת הסכסות שאינו מקבל עליו כן צכדר וגם יאמר שאין צדעתו לכהוג כן אלא צפעס שהיא ולא לעולם (ע"ת) כללעיל סימן ק"ז ע"י ז' ע"ש: (ג) פש"ס כנגד, כל זה איירי דוקא צמטים שטוחנים קודם הפסח ללוך העלות של פסח שצחצחטל צששים צשעת העמיכה (או צשעת סאפייס קודם הפסח ע' צאחרונים) אצל לשהותן כך אינו ענין לסי' ז' ויתצאר צסי' קי"ב: (ד) להפסיק צחמילה, מןסקרקע מלעטס עד חקרקס (סי"ח) טלח יתעבז אצק הסורס מזה לזה (מ"א ורז"ט): (ס) ויריק סשאר זעוהס.

קיצור שלחן ערוך קח קט הלכות פסח

מקומות שא"א לו לעשות כן. אזי אם עדיין הוא לה. ירקד את הקמח. ומה שנשאר על הנפה פירורין, זהו לבד חמץ. והשאר מותר. וכן (ו) אם אכלו עכברים מן הקמח. ירקדו. אבל אם כבר נתייבש. לא מהני ליה הרקדה. וכל הקמח אסור (ס"ו):

ה ביום שטחנו את הקמח. אסור לאפותו. מפני שאז הקמח הוא חם וממהר להחמיץ כשנותנים בו את המים. על כן ישנה אחר הטחינה לכל הפחות מעת לעת: השקים שמניחים בהם את הקמח. טוב לעשותן חדשים. או לכל הפחות להתיר את התפירות ולכבס היטב בחמין ובאפר ובשפשוף וחביטה:

ז אסור להניח שק עם קמח ע"ג בהמה אלא אם יש עור עב תחתיו. דא"כ (ז) יתחמם ויתלחלח מן הזיעה. ואם אפשר. יזהר ג"כ שלא להניח הרבה שקים זה על זה. מפני שע"ז מתחמם ויחמיץ בלישה:

קט דיני המים, ובו ט' סעיפים

א אין לשין את המצות אלא במים שלנו הלילה. דהיינו שישאב אותם (ח) בין השמשות ויעמדו בתלוש כל הלילה. ואפי' אם הלילה ארוך יותר מ"ב שעות. אסור ללוש בהן עד אור היום. ואם הלילה קצר ואין י"ב שעות עד אור היום. צריכין להמתין עד שיעברו י"ב שעות משעה שנשאבו. ועמא דארעא נוהגין שמיד באור היום לשין עם המים שלנו אף שעדיין לא עברו י"ב שעות. ואף שיש להם עלמה שיסמוכו. אבל רוב הפוסקים מחמירים בזה. וע"כ צריך ליוהר בדבר (ט) "ממ"ג נומ"ס"י (מ"ה):

ב אם לא יוכל לשער את הזמן בין השמשות. יקדים קצת ובלבד שלא ישאב קודם שקיעת החמה. והמנהג לסנן את המים ולכסותן. וצריכין להעמידם במקום קר. וכשהוא נושאם ביום לבית. יזהר (י) שלא יבא עליהם השמש:

ג (יא) יכול לשאוב בפעם אחת לכמה ימים. אבל המצוה היא לשאוב בשביל כל יום ויום בפני עצמו. ונוהגין שלא לשאוב בכלי חרס ישן אפי' הוא של פסח אלא אם כן הוא מצופה (גלעזרט). דכלי חרס ישן שאינו מצופה אינו הידור מצוה. ואין לשנות המנהג:

ד הנהרות בימי ניסן ע"פ הרוב הן יותר קרים מן הבארות. וע"כ ישאב מן הנהר. אך לפעמים הנהרות גדולים מהפשרת שלגים ואינם קרים כל כך. אז טוב יותר לשאוב מן הבארות: לא ישאבום ע"י א"י אלא ע"י ישראל:

ה לא יתנם בכלי שהיה בו דבש או שאר מי פירות. אלא אם הגעילו קודם. מ"ש שלא יתנם בכלי (י) שהיה בו דבר חריף אפי' לא היה חמץ. משום דע"י דבר חריף ממהר להחמיץ ואפי' הגעלה לא מהני לזה. גם לא יתנם בכלי נחושת. שאינו מצנן כמו שאר כלים:

ו אם רואה שלא יספיקו לו המים שלנו. מותר להוסיף לתוכן שאר מים ובלבד שיהיה הרוב ממים

מסגרת השלחן

ויש לרקדו לח"כ (אחרונים): (ו) אם אכלו עכברים ירקדו. והמחזר לא צ"ח זזה הסלכה כפי דעת האחרונים ז"ל ולפי סג"ל ילין לעשות שללח חכס זזה לא העתקתי דצריה: (ז) יתחמם. צנוק הצהום וע"י כן סוף מוהר להחמיץ צענת הליטה (ח"ט):

קט (א) צ"ן השמשות. ולכתחלה לריך לשאבן צ"ן השמשות מומס"ע (ב) לעיל צ"ח מ"ס"י ע"ה סעיף א' (ב) רק אם אינו יודע לכיין לשאוב צ"ה"ש מומס"ע רש"י להקדים מעט לשאוב סמוך לצ"ן השמשות (מ"א ומ"ג וח"י ור"ט) כדצ"ק סעיף ז' (ב) שלא יבא עליהם השמשות. ולא מוליכין צמקס זריחת השמש או סחוף יום המעונן שנחשב כל אור הרקיע כמו נגד השמש לריך לכסותן צענה שמוליכין (ד"מ ח"י ר"ט): (ג) יכול לשאוב. כ"פ צ"ע ור"ט צקסס ומה שכתב המחזק. דהמלוה היא לשאוב בו. זה לא כזכר שם רק צ"ח"י כ' ד"ס נוהגין כן ולכן עכשיו שמוסיפין סדס מ"ס שלא לנו עוז יותר לשאוב סדס אחת שלא ילערך להוסיף רק סדס להעמידם צמקס קר כדצ"ק סעיף ז' : (ד) שהיה צו דצר חר"ף. או סמוכו צו צוקעס וכיולא צו או סדס של דג מליח שקורין סערינג (ח"י"א וע"י צ"ח"י ס"י

ממים שלנו. ולכתחילה טוב שיהיו שני שלישים ממים שלנו. ויש להדר, אם אפשר, לשאוב את המים שמוסיפין מתוך פלומפ או שאר באר מכוסה שאין השמש באה על המים: **ח** כשאופין ביום ראשון, צריכין לשאוב ביום ה' בערב, כי ביום ע"ש א"א לצמצם בין השמשות. ובשעת הדחק ולא שאב ביום חמישי, ישאב בע"ש (ו) לאחר מנחה או בשבת ע"י א"י: **ט** אין לשפוך את המים מפני המת ולא מפני התקופה, שנאמר שומר מצוה לא ידע דבר רע, ומ"מ לכתחלה כשיודע שהתקופה תפול, יניח בתוך המים חתיכת ברזל קטן זנקי, כמו מחט, ויהא תלוי בחוט שלא יצטרך אח"כ להכניס את היד לתוך המים ליקח אותו אלא ימשכו עם החוט:

ק"ר דיני הלישה ואפיית המצות, וכו'. ט"ו סעיפים

א תנור שאפו בו חמץ, כשרוצה לאפות בו מצות, צריך להכשירו ע"י ליבון באור, דהיינו להסיקו כל כך עד שיהיו ניצוצות ניתזין ממנו, כי בפחות מזה לא הוי ליבון גמור. וצריך ליוזר שילכו הגחלים על פני כולו, וטוב וישר הוא לגרפו ולנקותו היטב אחר ההיסק ולהמתין עד שיצטנן קצת, ואח"כ יחזור ויסיקהו לאפיית המצות, ולא מיד אחר הליבון: **ב** יש נוהגין לסוח את התנור בקרקע חדשה כדי שלא יצטרכו להכשירו ע"י היסק, שהחמץ הבלוע בגגו ובקירותיו הוא נפלט ע"י ליבון מהשלהבת שמסיקין לאפיית המצות, ומנהג יפה הוא, ובלבד שיטוחו אותו בקרקע עבה (ה) כעובי אצבע או יותר על פני כולו, אבל טוח מועט אינו מועיל כלום (ה"ק):

ג אין לשין ואין עושין את המצות (ז) אלא בבית מקורה, ולא כנגד חלון פתוח אפי' אם אין החמה זורחת שמה, אבל אם החלונות נעולות ויש בהן זכוכית, מותר אם אין החמה זורחת שמה, אבל אם החמה זורחת שמה, לא מהגי חלון זכוכית אלא צריך לפרוס וילון במקום זריחת החמה, וכן צריכין ליוזר שלא יהא הבית מהוסק וחם (ת"ט):

ד אין לשין עיסה גדולה יותר משיעור חלה, וטוב למעט, כי שיערו רז"ל שאם העיסה גדולה יותר משיעור חלה, אי אפשר לעסוק בה בפעם אחת, וחלק ממנה מונח בלא עסק, ויש לחוש פן תתחמץ, אם לש עיסה רכה, לא יוסיף בה קמח העבותרה (ת"י ת"ז ת"ט):

ה לא ידחוק את הקמח תוך המדה, כי יש לחוש שלא יהא נילוש יפה וישאר בתוך המצה משהו קמח, וכשיבא אח"כ בתבשיל, יתחמץ, גם יזהרו שלא להניח את הקמח סמוך למים, שלא יפול מואבק הקמח לתוך המים, וכן המודד את הקמח, לא יתקרב אל העיסה או אל המים, וטוב ליוזר שלא להניח את היד על הקמח שלא לצורך, כי היד מחממת קצת (ת"י ת"ט): **ו** הכלי שלשין בו, צריכין להשגיח שלא יהא בו שום נקב או סדק שיוכל להשאיר שם משהו עיסה ותתחמץ, ולא יניח הכלי בשעת לישה על כרים וכסתות פן יתחמם, ויוזר (ג) שלאחר כל י"ח מינוטין ינקה את הכלי היטב וגם (ד) ירחוץ ידיו היטב, וכן (ה) הדפין והעצים

שמגלגלין

מסגרת השלחן

ת"א סק"ט זכס המדכי ות"א) ועיין עוד לקמן ס' קט"ז סעיף ז' ח': (ה) ללחם מכהם. סמוך לצין השמשות (פרמ"ג ח"י רז"ט) וזה טוב יותר מלשלוז בצטע ע"י ככ"י (ח"י רז"ט): **ק"ר** (ה) כעובי אלבע, ייכו כוחז אגודל (פמ"ג): (ז) אלל צנית מקורה, עצט"ע ורז"ט ס' תכ"ט ח"ז אופן שמוחר ללוש תחת חויר הכקיע: (ג) שללחם כל י"ח מינוטין כו' ללחם כל י"ח מינוטין כו', כ"כ צח"י"א וכ"כ מדצרי סח"י אלז לעת מ"א ונח"ה ורז"ט לרחוץ ידיו ולגרוד כל הכלים לכתחילה צין כל עיסה ועיסה אם שוהין קלת ציכתים ולח"ה גמר ליסת העיקות הנלפות זה יסק תכור אחד ידיח כל הכלים שטימשו צעיקה ויגבס לחזור ולקסתמש זה פעם שנית ולא די להם צגרידס כללז גכ לחם גמר הליסה כי ח"א לנקותם לגמרי ע"י גרידס (רמ"א ורז"ט): (ד) ירחוץ ידיו, וה"ה כשמנגיש שכתחמומו ידיו מוחמת הליסה או מסיבה אחרת לריך לרחלם צמים לוככים שלל יחמומו את העיקה (צ"ח פמ"ג): (ה) הדפין והעצים.

קיצור שלחן ערוך קי הלכות פסח

שמגלגלין בהם. ישגיהו עליהם שלא יהא בהם שום נקב או סדק. ולכל הפחות לאחר כל יום מינוטין ינקו אותם היטב. וכן הכלים (ו) שמנקבים בהם, שלא יהא עליהם אפילו משהי עיסה. וגם המרדה שמכניסין בה את המצות לתוך התנור. צריכין להשגיח שלא יהא בה שום סדק. שלא יכנס בה קצת עיסה ויתחמץ (ה"ט):

ף אם נפל לתוך העיסה איזה דבר חריף כגון מלח (י) או תבלין או סיד חי אפילו משהו תילש בריכה, כל העיסה אסורה משום דמתחממת שם. ואם נמצא בתוך העיסה גרעין תבואה, יטול מן העיסה כעובי אצבע סביב הגרעין וישליך. והשאר מותר (מ"ט הק"ו):
ק יזהרו (ח) שלא להניח את העיסה אפילו רגע אחת בלי עסק. ומיד כשנגמרת העיסה, יחלקה כולה להמגלגלים. וע"כ יש להשגיח שלא לעשות עיסה גדולה רק כפי ערך המגלגלים.

ואם נשאר מן העיסה בידי המחלק, ילוש ויעסוק בה שלא תנוח אפילו רגע בלי עסק:
ק המגלגלים יגלגלו בנריוות ואל ישונו לעשות את המצה כדמות איזה צורה. וישגיהו (ס) שלא יהיו פירורין מן העיזה על הדף. וגם שלא יהא מודבק בידיהם שום עיסה. ומיד כשרואין שנדבק בהן קצת עיסה, ירחצו ידיהם היטב:

ק מיד לאחר שנגמרה המצה, ינקבה בנריוות. ולא יעשו איזה ציור במה שמנקבים, אלא ימהרו בכל מה דאפשר ומיד יתנוה לתוך התנור. ויזהר מאוד שלא ישהה אותה אפ"י מעט נגד פי התנור, כי שם תמהר להחמיץ. וע"כ צריכין להדר שזה שהוא מושיט את המצות להאופה, יהיה בעל תורה וירא שמים שידקדק בזה (מ"ט ת"ט):

ר הירא דבר ה' יזהר שקודם אפיית המצות שלו, יסיקו היטב מחדש את התנור ולפור את הגהולים דל פני כולו, כי מי יודע אם זה אשר אפה קודם לו היה נזהר בכל הזהירות (ה"ח):

ר האופה יזהר מאוד להשגיח שלא תתכפל איזה מצה, וגם שלא תגע אחת בחברתה, כי במקום הנגיעה וכן במקום שמתכפלת, אינה נאפת מהר ומתחממת. ואם אירע שנתכפלה או שנתנספה איזה מצה, (א) צריכין (ו) לשבור את המקום ההוא (ה) והוא חמץ, והשאר מותרת.

לחם הפנים

מסגרת השלחן

הגהות מב"עמ"ח מסגרת השלחן

(א) צריכין לשבור ע"י ב"מ"ש במסגרת השלחן סק"י י"א להחמיר בזה, ולכן טוב לברוק קודם הפסח את המצות אם יש בהם איזה נתכפלה או נפוחה ולהסיר כדין כ"י שלא יצטרך לשרפם במסח כשיודמו לו. גם יש לחוש שיודמו לפ"י שלא מדעת לטעמים או לקטנים או בחוץ המצות דוכות, אבל כשידקקם קודם הפסח יתקן הכל:

והסכין שחוטכין צו העיסה (מ"ח ור"ז ט').
(ו) שמונקצים צה"ס. ועוזב לעשות הכיקור צלופים סקורין רעלדיך מלעשות צעלים שמונקרים (סקורין) טעיפעל העללליך) כי צהרעללדיך נעשה הכיקור צמסרה רק טינקס פותס הדיר כמו שכתבאר (מ"ג): (ז) או תבלין. היינו פלפלין לפי שפלפל הוא חריף מאל ונחמס את כל העיסה אבל לא שאר תבלין (ח"י ח"י רז"ט וכ"כ דעת הסרמ"ג): (ט) שלא לסכים. ומה שנוסגין סמוך עם כשכרוזין מלס העשירה מוכחט מנספסין צה צידיס אין זס מועיל כלום ואלדנצס סיד מנחמט את הצלק וממסר לסחמיץ ולכך יש לזוסר שלא לסכים סיד על הצלק שלא ללורך (רז"ט וצאס"ט): (טו) שלא יסיו פיכורין. סיינו לצערס מ"סס אסר כל עיקס ועיקס(מ"ח ורז"ט) ע"ש צמ"ט צמוך סעיף ו': (י) לצבור את הנקוס הסוא. וי"א דצנתכפלה לריך לסכיר עוד כרוצב גודל סמוך למקוס סכפל(ט"ז ורז"ט ס"י סס"א ולצ"ט) וצנפוסה כל סמלס אקורס(אחרוכיס)ויש לסחמייר כדצריסס(ומס סכתב סמסר לסחיר שאר סמלס צנפוסה סוא ע"ש מ"ט צנע"ט צסס קלס פוסקיס לסחיר נפוסה צמלס סדקין שאבו אופין עכסיו ע"ש ומ"מ אסר מקוס סכיסוס דמקוס ססוא סוא כנתכפלה אך כיון דכתב צנע"ט סס רק כשכרוס סאופס כו' וסן צקיאיס כו' לכן אין לחלק ויש לאסור כל סמלס סנפוסה כסחינע סאחרוכיס ס"י סס"א וכן סמסג: (יא) וסוא סמוך. ועוזב לסחמייר ולצערס כסמוקיו צמוך ספסס או צנרצ פסס מנעס סכאסר סמוך צסכאס (עין רז"ט ס"י סחי"ה)

אבל (יג) אם נגעה זו בזו כשהן עדיין לחות בתנור, יש להתיר בדיעבד. מצה נפוחה, היינו שניכר (יג) שנתחלקה המצה בעוביה, והחלל הוא כמו רוחב אגודל :
 ד"ך צריכין ליוהר שלא להוציא מצה מן התנור כל זמן י"א נאפית קצת עד שאם היו פורסין אותה לא היו כעין חוטינ נמשכין. כי קודם שיעור זה הרי היא עדיין כמו עיסה, וכשהיא הוץ לתנור תמהר להחמיץ. וגם המרדה שהוציאוה עליו ג"כ אסור עוד למצות. ואם אי אפשר לידע אם היו חוטינ נמשכין ממנה או לא, יש להחמיר מספק. אך אם קרמו פניה, (יה) יש להקל (ה"ה) :
 ד"ך ראוי לכל ירא שמים שיהא הוא בעצמו עומד ומשיגה בעשיית ואפיית המצות שלו ולהזהירם שיעשו בזריזות ובהשגחה. וכך היו עושים גדולי ישראל הראשונים ו"ל, וכן עושין גם בזמנינו (ה"ה) :

פ"ך המצות שהם לצאת בהן ידי חובת אכילת מצה בשני לילות הראשונים נקראות מצות מצוה. וצריכין לעשותן לשם מצוה (ס) ע"י ישראל גדול בן דעת שהוא בן י"ג שנה ויום אחד. ואשה בת י"ב שנה ויום א'. ובכל העשיות (טו) יאמר העושה לשם מצת מצוה אפי' בשאיבת המים : (כל הדינים שבהבנתו בטען אפיית המלות זהו להסגול שחיטין הכל לפני הכתה. אבל במקום הדתק שחיטין גם נפקה, יש בה עור תמרות ויחזק על מה שכתבנו, וכן (יז) כט"ג (יח) לאפות מליה מליה בערב ספק (יט) לאחר מליה היום, (כ) לביטין זיכרות יחיה) (ת"י : ת"י ח"ה ח"ט ח"ס הק"ה) :

לחם הפנים

הגהות מהרה"ג : הכיבוד הרוף ודקי ומוסלג במעשים טובים האבדיק בילגוריא יצ"ו :
 (א) צריכים הרבנים להתוהר את המשיגיהם בבחי אפית המצות שלא ינחשו שום אחד מהתקורים (נאמרי) בעלת הבית שהמצות שלה) ליגע במצות אפיות טרם שתרחץ ידיה היטב מן הבצק ולעזין עליהם היטב טרם הנגיעה כי משול זה כצוי שהעוורים נוגעים בידים בלי נקיים כבצק במצות אפיות, ומכ"ס שצריך ליותר מאד כשהמצוה עדיין חמה שלא ליגע בה בכום אצבע שיש עליו משהו בצק, וכן לא ינחשו ליגע העצ"מ בגלגלין בהמצות, גם צריכים להתוהר להאמת שיחליף המרדות ככל עת, כי לעמים נעשה המרדה הם שהי"ב, ויותר מזה שלפעמים מניחין המצה מקצתה בקצה התנור מקום שלא יוכל לאפות יפה, ואח"כ כנגעיה התנור קצת ריקן מכניסין אותו הקצת תוך התנור וחוז חצץ גמור, גם המרדה ומקום האפיה נתחמש על ידי כן, ולכן צריך ליותר בזה כאר. גם כל יחיד כשאופה המצות שלו יזהיר להעוורים על כל דברים אלי ועל כל דיני אפית המצות :

מסגרת השלחן

הע"פ שאין זה חנוך צרור (מ"א ור"ז) ס"י חס"ה) ולא עבר עליו הפסח מותר באכילה (רז"ט וכ"כ מנ"ח"י) : (יב) אם נגעם זה בזה זה קאי על מ"ש למנ"ה שלח טבע אחת בחצרתה וכ' כאל דלם נגעם זו בלד זו מותרים לכיון שחום האש פולג בכל שטח המלה ומלמטה ומלמעלה היא לאפית יפס ואינה באה לידי חינוך (אחרונים) אבל אם היו מוכחים זו על גב זו קלת לר"ך להסיר וקום הסוף עם רוחב גולל הסמוך לו משכי המלות (רז"ט ומ"ג) : (יג) שנתחלקה. וס"ה אם לא נתחלקה אלא שפסח גוף המלה ונעשית כסר באמלעיתא ע"י האפיה כדרך סמוך שמתחמוך ומתנשא למעלה באמלעיתא (אחרונים) : (יד) יש להקל אם הסזירה מיד לתכור (ח"י וכ"כ מרז"ט וע' נעט"ת וכתשו' נחלת שבעה ס' י"א : (א) (טו) ע"י ישראל גדול. ולא ע"י א"י ולא ע"י חרש דהיינו שאינו שומע ואינו מדבר ולא ע"י שוטה דהיינו שמתאבד מה שנותנים לו ולא ע"י קטן (ש"ע ואחרונים) דהיינו שלא הביא ז' פעכות (פנ"ג ורז"ט) רק סיחים בן י"ג שנים וידוע שהביא ז' פעכות (פנ"ג) וכ"כ מרז"ט וח"י וע' פנ"ט לעיל ס' ע"ז ס"ד. ועיקר קפידא הוא רק על ליבת המלות ועריכתם ואפיייתם אבל שאיבת הונים ומדידת סקמח וכיקור המלות יש להקל לעשותם ע"י בן י"ג שנים אע"פ שאינו ידוע שהביא שתי פעכות (ע' באחרונים ס' תכ"ה וס' ת"ק) וע' באחרונים שם דלם ח"ה בענין אחר מותר לעשות גם שלישה והאפייית ע"י קטן או אחד מאלו שנתבאר אם ישכאל גדול בן דעת עומד עליהם ומשיגיה שלא תחמוך העיסקה. גם יזהר לומר להם לעשות לשם פסח ולשם מלה מלה : (טז) יאמר העושה ובידיעבד י"ל דגם בחיטב קני (פנ"ג) ואף אם לא כיוון לשם מלה מלה רק שזכרם מחמוך לשם מלה של פסח מותר (ערו"ט ס' תכ"ה תכ"ג ח"ס וצנ"ג ר"ס ח"ס וס' ת"ס : (יז) הטהובין לאפית. וראוי לעשות כן (ש"ע ורז"ט) וכן

קיצור שלחן ערוך קיא הלכות פסח

קיא הלכות בדיקת ביטול חמץ. ובו י"ז סעיפים :

א בלילה שלפני ערב פסח בודקין את החמץ. וחייבין לבדוק מיד בתחלת הלילה. ואסור להתחיל לאכול (ה) או לעשות שום מלאכה חצי שעה קודם הלילה (מ"ג) :

ב אין בודקין אלא בנר של שעה יחיד. ולא קלועים משום דהוי כאבוקה. ובשעת הדחק שאין לו נר של שעה. יבדוק בנר של חלב :

ג (ז) בודק כל החדרים שיש לחוש שמא הכניסו בהם חמץ אפילו המרתפים והעליזות והחנויות וביה העצים. כל שיש לחוש שמא הכניסו שם חמץ צריכין לבדוק. (ז) וכן צריכין לבדוק כל הכלים שמחזיקים בהם חמץ. וקודם הבדיקה יכבדו היטב כל המקומות וינקו אותם מכל חמץ למען יהא נקל לו אח"כ לבדוק :

ד הפת של בקר שנותנים שמה תבואה לבהמות לאכול. וכן לול של תרנגולים שנותנים להם שם תבואה. אינן צריכין בדיקה. כי שמה לא נתחמצה כלל התבואה. ואת"ל נתחמצה שמה אכלו הכל ולא שיירו כלום. אבל אם נתנו להם שמה תבואה חמצה. שאין כאן אלא ספק אחד שמה אכלו הכל. אין סומכין על זה. וצריכין בדיקה :

ה צריכין לבדוק בכל המקומות (ו) בחורין ובסדקין כל מה שאפשר. וגם הכיסים שבבגדים שלו ושל תינוקות שלפעמים נותנים בהם חמץ. צריכין בדיקה וינערם היטב למחר (ט) בשעת הביעור (מ"ג) :

מסגרת השלחן

עושין סעודתן צנדיכטנו: (יח) לחמפה. ובש"ע ורז"ט כהצו שלא ללוק עד לחמץ ס"ט סיום. ואם חל ערב פסח צנצנא נוכחין ללוק צע"ט אחר ס"ט סיום (טס): (יע) לחמץ ס"ט סיום. סיינו אחר סלי טעם אחר ס"ט סיום (טז) ח"י רז"ט: (כ) לריכין זסירום יסירם. דסייט שיאמר צנעט ליטם בלשון צנצין כל פידורין טיפלו צנעט ליטם ועריכס וכן סצק טידצק צכלים חכי מצטל ומסקיר אוחס. אצל לחמץ טיחמענו חין צידו לצבל כיון שאקוריס צנצנא (ט"ע) ואחרונים) כמו טיחצאר לקמן כ"י קי"א סי"א. וסודו לדרקס צנגליו צנער קודם טיבאל לידי חיומן דאס יבאלו לידי חיומן לריך לטרפן (מ"א) ורז"ט) כיון טכנר סגיע זמן איקור סמן (רז"ט) ולריך ליזמר צמים טרוטלים סכלים טעיוטו צעיקס וצמים טעלנכיס צסס חס טידים (ע"ל ס"ו) סנא לטפכן חלל צנאקוב עדרון (ט"ע) ורז"ט) כדי טיבלעו עסרס צקרקע קולס טיחמי"ו ואס"י חס טופכן לרבות סרציס ע"ע כיון טכנר סגיע זמן איקור סמן לריך סול ליזמר לכתחילה צכל אבר יס לו סלא יבואו לידי סימוץ כלל (מ"א) ורז"ט) ולא יטפכס על צבי לרפת אצנים וכל טכן קרטיס חס"י סול עדרון טסרי חיס כבלעים צקרקע צנערס (טס): **קיא** (ח) או לעטוף. או ללמוד (רז"ט) וצקדס"ט וסיי"א כטצו טעוטסר ללמוד עד ציסט"ע (כדצרי סס"י טס). חס אומר למצירו טאיטו לומד טכטיגיע זמן סצדיקס זיכר אופו ויסקיו מלימודו עוחר ללמוד עד זמן סצדיקס (עס"ז) רז"ט ח"י וקד"ס: (צ) צוקל כל סטדריס. ואס"י חס כיצד אוחס וצדקן ציוס י"ג או ציוס אחר וחסר סלא לסכניס לטס עוד סמן אע"פ לריך לחזור ולצדקן צבלי י"ד כדיו (ט"ע) ואחרונים: (ג) וכן לריכין לצדוק. גם סלכסדרלות לריכין צדיקס (ט"ע) ואחרונים) ועצמ"ט רז"ט סי' חל"ג סי"ק כ"ס דל"ל לצדוק ולטפס צקרקע סציה או סלכקדרס חלל אחר סיכורין גדולים קלט חלל סיכורין סדיקס טעווכסיס צנאקס דריקת רגלי צבי חלס עאליסס סס וחסצעריס קורס זמן איקורס ע"י דריקת סרגלים (וסול) עדצרי ע"א וס"י סי' חמ"ד. סטעמסיס לריכיס לצדוק סצחי ככסיות וצחי עדרכות דרין עס"י ססטינוקות עככסיין צסס סמן (ט"ע) ואחרונים: (ד) צסורין וצקדקין. כל עס טיע למוס טעאל פטחנעט טס סמן וכן סטוריס וססקדיקס טצקרקעיה סציה לריכין צדיקס טעאל כסל וכסנגבל לטס ענע סמן. וצכל זס ח"ל לצדוק חלל עד עקוס סיוכל לסכניס ידו וצאלר יסמוך על סצידול

ף (ו) החדרים שמוכרים לעכו"ם עם החמץ, כיון שאין מוכרין עד למדר אי"כ חל עליו בלילה חיוב בדיקה וחיוב לבדקם (חוי"ח כלל קי"ט מקור חיים סוף קימן הל"ו) :
 ז קודם שמתחיל לבדוק יברך אקב"ו על ביעור חמץ, ואע"פ שעתה עדיין אינו מבערו, ט"מ מברך על ביעור, לפי שמיד לאחר הבדיקה יבטל א"ו. החמץ שאינו ידוע לו, והוא הביעור (ו) לחמץ שאינו ידוע לו, ולא יפסיק בין הברכה לתחילת הבדיקה, וטוב שלא יפסיק עד גמר כל הבדיקה אלא במה שהוא מענין הבדיקה, ויכול לבדוק כמה בתים בברכה אחת :
 ח יש נוהגין שקודם הבדיקה מניחין פיתותי לחם במקומות שימצאם הבודק (ח) כי חוששין שמא לא ימצא כלום ותהא ברכה לבטלה, ופשיטא כי מי שאינו בודק כראוי אלא שהוא מקבץ אלו הפתיתים, לא קיים מצות בדיקה ועשה ברכה לבטלה (תל"ג) :
 ט החמץ שהוא משייר לאכילה או למכירה, יניח קודם הבדיקה (ט) במקום משומר היטב, וכן החמץ שהוא מוצא בבדיקתו וצריך לשרפו למחר, יניח במקום משומר ומקושר שלא יאבד ממנו, ויניחנו במקום שיראהו למחר ולא ישכח לשרפו :

ך אחר הבדיקה מיד יבטלנו, ועיקר הביטול הוא בלב, שיגמור בלבו שכל חמץ שברשותו הרי הוא כאילו אינו, ואינו חשוב כלום, והרי הוא כמו עפר, וכדבר שאין בו צורך כלל, ותקנו חכמים שיוציא דברים אלו גם בפיו ויאמר (ו) כל חמירא וכו', ומי שאינו יודע פירוש, יאמר (ה) בלשון שהוא מבין, (אללער זויערטייג אונד אללעס געזייערטע וועלכעס זיך אין מיינעם רשות בעפינדעט דאס איך ניכט געזעהן אונד ניכט וועגגעשאפט האבע זאל פערניכטעט אונד דעם שטויבע דער ערדע גלייך געהאלטען זיין)

רצא אעפ"י שביטל את החמץ בלילה לאחר הבדיקה, מ"מ גם ביום לאחר ששרף אותו יחזור ויבטלנו, ויכלול כל החמץ ויאמר (ז) כל חמירא וכו', או בלשון שהוא מבין, (אללער זויערטייג אונד אללעס געזייערטע וועלכעס זיך אין מיינעם רשות בעפינדעט, דאס איך געזעהן אדער ניכט געזעהן, דאס איך וועגגעשאפט אדער ניכט וועגגעשאפט האבע, זאל פערניכטעט אונד דעם שטויבע דער ערדע גלייך געהאלטען זיין) (תל"ד)

מסגרת השלחן

(רז"ט) : (ה) צטעט הציבור, וה"ל לצדקן צליל י"ד טהרי למוחר כשיאכל חמץ אפסכ שיחזור ויכניס צסן חמץ (לצו"ט ח"י רז"ט) : (ו) הסדרים שמוכרים, כ"כ צמיי"ח וצמקור חיים ולא לחיטי כזשרינצו"ט(וע' צנוקס הסער מכיח חמץ טכ' רז"ט צנוק סל' פקס וע"ע צאחרוכיס ס"ס תל"ו) : (ז) לחמץ טחיכו ידוע לו, וגם צחמץ הידוע ונחמיל עכשוו הציבור ע"י צבדק לצערו למוחר (ט"ז מ"א רז"ט) : (ח) כי חוששין, וצאמח חין לחוש לזו דלף חס לא יולל טוס חמץ לא ציך לצטלה טכך העלוס לצדוק סחמץ ולחמט אחריו טמל ממוכו מלומה וחס לא מלל חיןצכך כלוס וכצד קייס סמלוה כתיקונה(רמ"א רז"ט ופמ"ג) אצל כצד נחמטע סמכסג לסניס(ח"ט ורז"ט) וסארז"ל כ' להכיס י' פתיס ע"פ סקוד(צלה"ט ומק"ח) ומ"מ וזכרו להכיס חמץ קסס טלל יספרכ גסיזכרו להכיסו צמקוס משומר מפני סתינוקות וסעכצכריס(מ"א רז"ט ומק"ח) : (ט) צמקוס משומר סיעצ, טלל יסגכר ממוכו מלומה ע"י קטכיס או עכצכריס(ט"ע ורז"ט) : (י) כל סמירל וסמיעל דליכל צרסוטי דלל חזיטיס ודלל ציערתיס ודלל ידענל ליס לצפיל ולסוי ספקר כעסמל דלרעל(רז"ט וסחרוכיס) : (יא) צלטון טסול מציין, ולוהן טלין מציניס כלל וסוכריס טלומריס ח"זס סחיכס וצקסס לא יללו ידי סוצתס ססרי עיקר סציעול וסספקר סול צלצ טכל ספקר לריך לסיות פיו ולצו סוין(מ"א רז"ט) : (יב) כל סמירל וסמיעל דליכל צרסוטי דחזיטיס ודלל חזיטיס דציערתיס ודלל ציערתיס לצטיל ולסוי ספקר כעסמל דלרעל (רז"ט וסחרוכיס) ויש כוססמול לומר גם כן קודם היצח דציערתיס דחמיתיס ודלל חמיתיס, ולריך ליסכר צציעול זס טציוס ללומרו קודס טכלסר סחמץ צסנלס (ע"ל ר"ס קי"ג) דללסמכ

קיצור שלחן ערוך קיא קיב הלכות פסח

יב חדר שצריך בדיקת חמץ, ורוצה לעשותו אוצר, פי' שרוצה לאצור בתוכו פירות או עצים או שאר דברים (יג) שמחמת זה לא יוכל לבדוקו כשיגיע ליל י"ד, (יח) צריך לבדוק תחלה את החמץ שם בלילה כמו שבדקין את החמץ ליל י"ד, ואפילו יש עוד זמן רב עד הפסח, ואפי' מיד לאחר פסח שעבר, ובדיעבד אם לא בדקו קודם שעשאו אוצר, אם דעתו לפנותו קודם שיגיע זמן בדיקת חמץ, (טו) אינו צריך להטריח עתה לפנותו ולבדוק, אבל אם דעתו לפנותו בתוך ימי פסח, צריך לפנותו עתה ולבדוק ואעפ"י שיש טורח רב וחסרון כיס :

יד ואם עושה את האוצר על דעת שלא לפנותו עד לאחר הפסח, אזי יש חילוק בזמן, אם הוא קודם שלשים יום שלפני הפסח, אינו צריך לבדוקו (אלא שאם יש שם חמץ ידוע, יבערו תחלה) ויועיל לו הביטול שיבטל כל חמץ בזמנו, אבל אם הוא תוך שלשים יום שלפני הפסח, חל עליו חיוב בדיקה (כיון ששואלין דורשין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום) וצריך לבדוק, ואפי' בדיעבד אם שכח ולא בדקו, צריך לפנות את האוצר ולבדוק בלילה תיכף לאחר שנוכר: **יז** ואם עושה אוצר בכור מחטים שאינן מחומצות ואח"כ מחמת ליתות חבור נתחמצו החטים שבקרקעית החבור ושבקירותיו, אעפ"י שאצור בתוך שלשים יום, (טז) א"צ לפנות את החבור בליל י"ד ולבדוק, אלא די לו בביטול, כיון שבשעה שאצר, אצר בהיתר, ואם יש ביניהם חטים מחומצות, יש בזה כמה חילוקי דינים ויעשה שאלת חכם (הליז) :

טז לא ישליך גרעיני תבואה לתרנגולים במקום לח תוך (יז) שלשים יום שמא ישכח מלבערם: **טז** (יח) היוצא לדרך, קודם לכתו ימנה שליח שיבדוק ויבטל חמצו, ויאמר לו בפירוש שהוא ממנה אותו לשליח על הבדיקה וגם על הביטול, והשליח יאמר בביטול חמצו של פלוני וכו', ומ"מ גם הוא באשר הוא שם בע"פ בבוקר יבטל חמצו שברשותו (הליז הליז הליז) :

יז מצא חמץ בביתו בחוה"מ, יוציאו וישרפו, ואם יש בו כזית, יברך מתחלה על ביעור חמץ, אבל על פחות מכזית לא יברך, ואם מצאו ביו"ט או בשבת חוה"מ וכן (יח) בשבת שחל בע"פ דאסור לסלטלו משום דהוי מוקצה, יכפה עליו כלי עד מוצאי יו"ט או מוצאי שבת ואז ישרפו, ואם מצאו בימים האחרונים שאז במוצאי יו"ט כבר עבר הפסח, אינו מברך עליו אלא שורפו בלא ברכה אפילו יש בו כזית (הליז הליז) :

קיא איזה חמץ אסור להשהותו בפסח ואיזה מותר להשהותו, ובו ר' סעי':
א כל דבר שיש בו תערובת חמץ, ואפי' אין בו חמץ בעין, רק הטעם מחמץ, כגון שהסירו את החמץ, מ"מ אסור להשהותו בפסח, אבל דבר שלא היה בו חמץ כלל אלא שנתבשל בכלי חמץ, אפילו היה הכלי בן יומו, או שנכבש בכלי חמץ, מותר להשהותו בפסח, דזקא שנתבשל או

נכבש

מסגרת השלחן

סכאסר צסכאס אינו יכול לצטל(ש"ע וז"ש) ולכן לריך לסרוק סמוך קודם סכאסר צסכאס ולצטל סכ"כ מיד כמו סכאסר (מ"א וז"ש) : (יג) סמחמת זס לל יוכל לצדקו, אס לל סיס מוסכסו קודם ליל י"ד ומייסין סמל לל יגמור לספותו קודם ליל י"ד (צ"י ומ"א וז"ש סיוון סל"ו לדעת סמוצ"ס ע"ס) : (יד) לריך לצדוק, צלל צרכה(ס"י וז"ש) : (טו) ח"ל לסטריס עתה, וז"ש כ' ד"ס לסמויר צזס חל"כ יס סס סקרונ כ"ס לספותו מיד ולסזור ולסכניסו דלז ח"ל לספותו עתה אס דעתו לספותו קודם ספסח(וע' צללסרוניס) : (טז) ח"ל לספות, אס יס סס סטריס סל"ינס מוסוול"ס צגוצה ג' טפסיס (כן מוסעע לסדיל מלצרי מ"א וז"ש וע"ש דמסמע דססטיס מוסוול"ס חקוריס צסכאס לחסר ספסח ולכן ימכור סכל לככרי קודם ספסח ככסוב עכסיו צטלר חונן) : (יז) ל' יוס, כל סלסיס יוס לספי ספסח טוב ליזסר ולעייין צכל דצר טעוסה סלל יסלר דצוק צו חונן צלוסן סלל יוכל לססיוו צנקל כסיגיע ערצ ססח (מג"ל וז"ש ס"ס סל"י) : (יח) סיוולל לדרך, ולחין דעתו לסזור קודם ספסח(ז"ש) : (יט) צצצנה ססל צע"ס דלסוקר לסלטלו, לחסר סכאסר צסכאס (מ"א וס"י ס' סמו"ו וז"ס ס' סמו"ד) ע"ל ס' קייג ס"צ :

יצור שלחן ערוך קיב קיג הלכות פסח

ב נכבש קודם פסח, אבל אם נתבשל או נכבש בפסח בכלי חמץ, חייבין לבערו (ק"מ נמק"ח ח"א):
 תבואה שיש בה גרעינים צמוחים או מבוקעים ואפילו הם מעורבים מעט בהרבה, וכן תבואה שנפל עליה מים או שרחצה במים, אסור להשתותה, וכן כל הדברים שנעשו מתבואה זו, אסור להשתותן, ומי שמוכר לחברו תבואה שנתלחלה, צריך להודיע לו שלא ישהה אותה בפסח, ולנכרי אסור למכרו במקום שיש חשש שימכרנה הנכרי לישראל וישהה אותה בפסח:
ג בגדים שנתכבסו ונתקנו בחלב חסה (שטערק) (טמיל) מותר ללבשן בפסח, אבל אין להציען על השלחן אם יש עליהם (ג) איזה ממשות שיש לחוש שיתפרר מהם איזה פירור, וכ"ש שאסור לתת לתוכן קמח של פסח:

ד מותר לדבק ניירות בחלון אפילו בתוך שלשים יום לפסח, ובלבד שלא יהא החמץ נראה, (ג) דכיון שהדבק אינו חמץ גמור וגם הוא מכוסה, לא החמירו בו, אבל (ו) אם נראה בחוץ, אסור, וקודם שלשים יום, בכל ענין מותר:

ה דיו שנתבשל בשכר קודם פסח, מותר לכתוב בה בחוה"מ פסח, כיון שנפסלה מאכילת חלב קודם הפסח, וכן כל כיוצא בזה שנפסל ונפסד החמץ לגמרי קודם הפסח, מותר בפסח בהנאה ובשהיה, אבל עכו"ם שבשל בפסח דיו בשכר, (ו) אסור לישראל בתנאה משום דחמץ של עכו"ם ג"כ אסור לישראל בהנאה בפסח (ק"מ ח"ג ונח"א):
ו כל הכלים שאינם מכשירין לפסח, צריך לשמשמן היטב בע"פ קודם שעה ששית ולהדיחן בענין שלא יהא חמץ ניכר, ויצניעם במקום צנוע שאינו רגיל לילך לשם בפסח, וטוב לסגרם בחדר מיוחד ולהצניע את המפתח עד לאחר הפסח (מ"ח):

ק"ב דיני ערב פסח ואפיית המצות, ובו ט' סעיפים:

א אין אומרים מזמור לתודה ולא למנצה (מ"ט):

ב אסור לאכול חמץ רק עד שלישי היום (והיום נחשב מן עלות השחר עד צאת הכוכבים), ובהנאה מותר (ה) עוד שעה אחת, ומותר למכרו או לעכו"ם, אבל אח"כ אסור גם בהנאה, וצריך לשרוף את החמץ ולבטלו כל זמן שהוא מותר בהנאה (ח"ג ח"ג):

ג מצות היום ואילך אסור (ג) בעשיית מלאכה, ואינו מותר לעשות רק מה שמותר לעשות בחול המועד, וע"י עכו"ם נוהגין להתיר, ויש מקומות (ג) שנוהגין לאסור כל היום במלאכה:

ד להסתפר וכן לקצוץ הצפרנים צריכין קודם הצות, ואם שכח, יכול לקצוץ צפרניו גם לאחר הצות, אבל להסתפר, אסור כ"א ע"י עכו"ם (מ"ט):

מסגרת השלחן

ק"ב (ה) תבואה שיש בה צם, ע' צלחרכים ק"י ח"ג ח"ג מרטי דינים סעיפים לקע"ף זס והאידנא אין כ"מ בכל זס כי נוסרין עכשיו לנוכח כל התבואות לס"א בתוך השער מכירת חמץ שעושין כדלע"ה: (ג) איזים ממשות, וכו' אוקר אע"פ שאין נראה צסן ממשות דלפעמים יש צסן קלה ממשות ואינו נראה ויש לחוש שמה יסרך לחוד סמאל: (ג) דכיון שסדבוק, ואס"י אס דיצק הכיירות צצלק ח"ל לגרוד מה סהול מוכסה (כ"ש וכן דעת הס"ע סימן חמ"ג):
 (ד) אס נראה צסן אוקר, וכו' ספק צסן סעוץ לסמיר ויגרוד מה סכרלס (ע"ש וצמק"ח):
 (ס) אוקר לישראל, צסמס כיון דלא נפסל מאכילת כלב עד לחמץ זמון אוקר (כ"ש ע"ש וצמ"ג):
ק"ג (ה) עוד סעה אחת, סיינו סעה זמנית (ע"ל ס' ס"ט ס"ג) וצדיעצד אס סכח למכור חמץ אס סול עדיין יוסר קלה ממשות סוה (ססן כ"ד ממשות לעת) קודם חלות מותר למכרו לס"י אף ססיוס ארוך יותר מ"ג סעות (אחרונים) וכו' סמ"ג כחצו סיחך זס צסמסד מרובס דוקא: (ג) צעטיית מלאכה, וע"מ מותר לתקן כלי ישן סכתקלקל קלה אס יש צו לורך סמועד (ס"ע וכו' ס) וכן צגדים סנקרעו קלה רסאי לחשכן ולחקן ללורך סמועד צין לעלמו צין לחמרים צחנס (כ"ש ס' סס"ס וע"ש עוד דצרים לסקל צע"ס מחוס"מ): (ג) סנוסבין לאוקר.

קיצור שלחן ערוך קיג קיד הלכות פסח

ק אסור לאכול מצה כל היום, ואפי' הקטנים והקטנות כל שמבינים (ו) ענין יציאת מצרים. אסור לתת להם מצה. אבל תבשילין שעושין ממצות טחונות, נותר כל אדם לאכול עד תחלת שעה עשירית, דהיינו עד תרביעית האחרונה של היום. ומשם ואילך אסור לאכול כ"א (ט) לעת הצורך מעט פירות או בשר ודגים, ויזהר שלא ימלא כרסו כדי שיאכל בלילה לתיאבון (ט"ה) :

ך הבכורים בין בכור לאב בין בכור לאם מתענים בע"פ אפילו חל בע"ש. וגם הבא אחר הנפלים צריך להתענות (ע"י דג"מ). וכל זמן שהבכור קטן, האב מתענה תחתיו. בסעודת מצוה אם מותרים לאכול, תליא במנהג המקומות :

ץ בכור המתענה, אומר בתפלת המנחה עננו, ואם הם כמה בכורים ומתפללין בצבור, לא יד בכור לפני התיבה, כי אין לומר עננו בחזרת התפלה בקול, כיון שחוא חודש ניסן (ט"ט) :

ך המהדרים אוסין המצות של מצוה בע"פ אחר חצות היום שהוא זמן הקרבת קרבן פסח וכיון שאז הוא אחר זמן איסור חמץ, טוב שיבטל בסירוש את הפירורים, ויאמר בלשון שהוא מבין ענין זה. כל פירורים שיפלו בשעת לישא ועריכה, וכן הבצק שידבק בכלים, אני מבטל וממקיר אותם **ט** והמים שרוחצין בהם את הכלים, צריכין לשפכן במקום מדרון, ושלא יהיה רצפת אבנים, כדי שיבלעו מהרה בקרקע, שאם ישפכן שלא במקום מדרון או אפי' במקום מדרון הוא רצפת אבנים, יש לחוש שמא יתקבצו במקום אחד ויחמיצו קודם שיבלעו בקרקע, ונמצא שיהיה חמץ ברשותו :

קיד דין מכירת חמץ. ובו י"ג סעיפים :

א ישראל שהיה לו חמץ שלו ברשותו בפסח, עובר בכל רגע ורגע על כל יראה וכל ימצא והחמץ אסור בהנאה לעולם, ואפילו ביטלו קודם פסח. ולכן מי שיש לו הרבה חמץ שאינו יכול לבערו מן העולם, צריך למכרו לעכו"ם קודם הפסח בשעה שהוא עדיין מותר בהנאה, ולא יהא ענין מכירת חמץ אצל האדם כמו מצות אנשים מלומדה, אלא צריך שיגמור בדעתו שהוא מוכרו באמת להעכו"ם מכירה גמורה וחלוטה, ולא ימכור ביוקר מן המחיר הראוי, ולאחר הפסח יבקש מאת העכו"ם שישלם לו את החוב, וכאשר ישיבהו שאין לו כסף, יבקש ממנו שיחזור וימכור לו את החמץ (עם החדר) בעד כך וכך, ולא יהא הדבר כחוכא בעלמא, אלא כדרך הסוחרים ממש (טמ"ח) :

ב החמץ שהוא מוכר לעכו"ם צריך שלא יהא בביתו של ישראל, ואם העכו"ם לוקח את החמץ לתוך ביתו, מה טוב, ואם אי אפשר שיקחהו לביתו, צריך להשכיר לוי' את החדר שהחמץ מונח בו, וצריך לכתוב בשטר שם הקונה, ובכמה השכיר לו את החדר, ושגב קרקע הקנה לו את החמץ המונח שם, ויפרוט את כל החמץ בכמה מר לו, אבל אינו צריך לפרוט סכום חמדות, ויוכל לכתוב רק בעד כמה כל מדה עד למדידה (ע"י פרמ"ג). וכל מה שכתוב בשטר, ידבר עם הקונה גם בעל פה, ויקבל ממנו ערבון (דראנגאבע) (ה) ושאר המעות יזקוף עליו במלוה-

מסגרת השלחן

לחם הפנים

ע' צמ"א וחאמכוים: (ד) ענין יליאת מלכים. ס"י ט"ס להס דעת להבין מה שזמקפריס לסס ציליאת מלכים צלילס (סה"ד רמ"א ורז"ש) : (ס) לעת הלורך, זס אינו כזכר צפוסקקיס רק כסתו צקסס דמוסת ללכול ללחסר עטס עשירית מעט פירות כ"י כמ"ש צפכיס, ויין לא יסתס מעט מעט מפני ססול סועד את סלכ כמו פת לכול סרצס יין יכול לסתוס מפני סכססול סוסס סרצס גורכ סלוס סמלכל (ס"ע ורז"ש) ומ"מ לא יסתס סרצס כל כך עד ס"ס סנע כי צודלוי סול מקלקל סלוס סמלכל (ע"ז רז"ש) :

י' כיכ בספר סיבת ציון בשם אביו הגאון בעל נר"ב וצ"ל כי טוב יחזר להשכיר לו את החדר מלמכרו לו, ונהג גם אם משכירו לו לכאורה צע"כ בנידון המזוה לאחר הפסח אי לא תוי תולמ"ה, ומכ"ש במוכרו לו שצריך לקנותו ממנו מחדש לאחר הפסח, ע' שע"ת סי' תרכ"ו ס"ק ד' לענין סוכה, ולכאורה ה"ח כ"א :

קיד (ה) וסאל סמעות יזקוף עליו צמלוס. כ"כ סלמכוים לכול רז"ש כ' צכ"י ס"ח וצסלכול סכיס סעץ (צסוף סלכות פסס) דלכ"ך ליעול מסל"ס סמעות צעד כל דמי סמכיס

ויהא הכל כתוב בשטר, וגם ימסור לו את המפתח מן החדר. חמץ שהוא בתוך כלי הצריך טבילה (כשלוקחו מעכו"ם) לא ימכרו עם הכלי, כי לאחר הפסח כשיחזור ויקנהו מן העכו"ם, יצטרך טבילה מחדש (קימן תמ"ג וסמ"ג צ"ד קימן ק"כ) :

לאחר שמכר לו את החמץ, אם ירא פן יקלקל שם הקונה, יכול גם הוא לתלות שם מסגרת לשמירה, או אם הקונה רוצה להפקיד אצל הישראל את המפתח, רשאי. (ג) אבל אסור שיניח הישראל חותם על החמץ (ע"י פרמ"ג) (תמ"ה) :

אם אינו יכול להשכיר לו כל החדר, מפני שהוא צריך ג"כ להשתמש בו, (ג) יעשה מחיצה לפני החמץ, וישכיר לו את המקום שעד המחיצה, ויכתוב כן בתוך השטר. גם יכתוב שיש לחקונה דריסת הרגל ללכת כרצונו אל המקום ההוא, וגם שאם ירצה העכו"ם הזה הקונה למכור את החמץ לעכו"ם אחר בתוך הפסח או לישראל באסרו חג דפסח, יש לכולם דריסת הרגל ללכת שמה. וכן אם משכיר או מוכר להעכו"ם חדר שצריכין ללכת שמה דרך רשותו של המוכר, צריך לכתוב כן בשטר, שיש להעכו"ם הקונה ולכל הקונים שיבואו שמה דריסת הרגל ללכת שמה: דן אם הבית הוא אצל הישראל רק בשכירות מישראל אחר, אזי אינו יכול להשכירו לעכו"ם לבית דירה בלי רשות המשכיר. לכן יתנה בפירוש עם העכו"ם שאינו משכירו לו לדור בו, רק להחזיק בו כליו ומטלטליו. אבל לא ישכירו בפירוש להחזיק בו את החמץ. רק סתם להחזיק בו כליו ומטלטליו כרצונו. ומ"מ אם המשכיר בעיר, (ו) יקח ממנו רשות להשכירו, וכן מי שנוסע לדרך קודם פסח, ואשתו תמכור את החמץ, יתן לה רשות בפירוש שתשכיר את החדר (תמ"ה ט"ז): דן אסור לעשות תנאי עם העכו"ם שלאחר הפסח מחוייב העכו"ם למכרו לו, או שהישראל מחוייב לחזור ולקנותו ממנו. אבל יכול להבטיחו שיחזור לקנותו ממנו ושיתן לו ריוח :

אסור למכור את החמץ למומר או למומרת, ולא לבן מומרת אעפ"י שילדתו מעכו"ם לאחר שהמירה, כי לענין זה דינם כמו ישראל והו"ל חמצו של ישראל שעבר עליו הפסח דאסור בהנאות דן מי שיש לו חמץ במקום אחר או בדרך (ו) בעגלות או בספינה, יכול למכרו ג"כ אגב קרקע

שבמקומו

מסגרת השלחן

או סיקס ומונו מעט וצעד הסאך יעמיד לו ערב קצנן טיטלס לו כל המעות לזמן פערעון שקצע לו צענין שלא יחא לו טענס ווענס על סככרי צעד המעות כי אס על הערב קצנן, ולכן פ"כה נוסח הסער נכירס ונ"ס המעבר צקוף הקימן וע"ס עוד ח"זה סיניוים ולא סאככתי צהס לפי טחזכרין עכסיו לעוכור החנוץ אלל סכב : (ג) אכלל אקור סיניס. וצחיי"א כ' טגס זס עוחר אחר סמכירס וכ"כ דעת ספנ"ג ע"ס טכ' דסחוסס סול רק עד פיימדוד החנוץ כונס נדות סול נחזיק וע' צלסרוכיס. וסנצמר טסקונס יפקיד אחר סמכירס אס סמפסח אלל סיסרלל ונלרנו סעוב וכן נוסגין עכסיו: (ג) יעסס נחילס. ע' צענ"ס צסס סר סכרנול פ"וכל היסרלל לססאיר לעלמו ז"ס אסס צחוך סחדר ולל זכר סס נעס"יט נחילס כלל, וספסר פכוונס סמחצר צעס"יט נחילס סול רק פ"סיס סיכר ליסרלל פנעסנעס סס סלל יצא לסספסס נעסמנון פססס כע"ס כע"ס רז"ס קי' ת"ע צחמוץ סל ח"י סמוכס צביט יסרלל פססס אף אס לל קיצל עליו אחריות סחמוץ. ולפי זס לריך פססיס סמחילס גכוסס י' טפסיס וגס לריך פססיס נדצר קצוע ססוסמנס סעוצריס סס אכל קדין וכיולל צו פ"כולין לילך ולצא סחטיו לל נח"י אל"כ קסר אוחו גס למעס סלל יחא כע וכד כנצולר צס"ע וסמרוכיס סס: (ד) יקס עננו רשות לססכירו. וצענ"ס צסס סר סכרנול וצחיי"א כחצו פססס פ"וכל לססכיר לסל"י אס סחדר ולל זכרו כלל נעילת רשות נעסמכיר גס לל זכרו פלריך לסחכות עס סל"י פלינו נעסכירו לו לדור צו ונכ"ס עכסיו סנפסרסס לכל אלס ענין נכירס חנוץ ולל פכ"ס כלל נעסכיר כוס סלל יניס לססוכר לססכיר אס סחדר צחוך ספסר נכירס חנוץ : (ס) צעגלות כו' אגצ קרקע פצנעמונו. כע"ס צחוי"ט קי' ר"צ ו"ס לעסות פללת חכס צכל מ"ס פסע"ף זס (עננ"ט

קיצור שלחן ערוך קיד הלכות פסח

שבמקומו, ומ"מ יפקירו ג"כ בפני ב"ד או שלשה אנשים. ואם הובא לו החמץ בפסח, העכו"ם הקונה הוא ישלם שכר העגלה ויתר ההוצאות. ואם הובא לו חמץ אשר שלח לו עכו"ם סחורת והוא לא בקשה ולא ידע, יקבלה ג"כ העכו"ם וישלם מה שמגיע להמביא, והישראל לא יתעסק בה כלל, ואדרבה יפקירה ג"כ בפני ב"ד או בפני שלשה אנשים (תמ"ח):

ט מי שיש לו ריחיים והטוחנים נותנים מכס (ו) תבואה מחומצת, צריך למכור או להשכיר את הריחיים קודם פסח לעכו"ם (ת"ט):

י בענין מכירת בהמות שיאכילם העכו"ם חמץ, יש מחלוקת בין הגדולים ז"ל, ומי שאפשר לו להזהר, טוב לו, ואם א"א לו, יעשה עפ"י הוראת חכ"ם (תמ"ח ת"ט).

יא מותר להלוות לישראל ככר חמץ קודם הפסח שיחזיר לו לאחר הפסח, ויש מקומות שנוהגין בזה איסור (ת"ט):

יב אם חמצו של ישראל הוא ברשות עכו"ם או בהיטוף חמצו של עכו"ם ברשות ישראל, יעשה שאלה היאך יתנהג בו, כי יש בזה הרבה חילוקי דינים (ת"ט תמ"ח):

יג צריכין ליהזר שלא ליהנות לאחר הפסח מחמצו של ישראל שהוא חשוד שלא מכרו כדת:

גוסס שטר מכירת חמץ

אנכי חתום למטה מכרתי להערל (פלוגי) את כל השפירטוס שיש לי במרתף (קעללער) בדירה שאני דר בה, והמרתף הוא בתוך החצר מצד צפון, השני מצד מזרח, כל השפירטוס שיש לי שם הן בחביתין בינוניות הן בחביתין גדולות(קיסעס) הכל מכרתי להנ"ל עם הכלים בעד ר"ך והובים אע"פ. וגם אראק שיש לי עם בצלוחית גדולה לערך שבע מרות מכרתי לו בעד ה' והובים אע"פ בלי הכלים וגם שליוואויסץ (שאינו נקי) שיש לי שם בחבית קסנה (אנסיל) מכרתי לו בעד י"ב והובים אע"פ והמשים צ"ל עם הכלי, וגם מכרתי לו שש הביות ריקנות שהיחם בהם שפירטוס, ושתי הביות גדולות (קיסעס) בחשוקי ברזל ג"כ ריקנות משפירטוס שיש לי שם כולם מכרתי לו בעד ח' והובים והמשים צ"ל אע"פ. גם המשה שקיים קמה חסים שיש לי בתוך החדר הנקרא שטייך (מות) השייך להדירה שאני דר בה מכרתי להנ"ל עם השקים בעד ל"ט והובים אע"פ. וגם כל הכלים מחמץ שיש לי שם דהיינו עריבות חייבות מקמה מכרתי לו בעד ד' והובים והמשים צ"ל אע"פ. גם גריטי שעורים (גרשטל) בשק קטן שיש לי שם מכרתי לו בעד א' והוב והמשים צ"ל אע"פ עם השק, וקבלתי מאהו ערבון (דראנגאבע) י' הובים אע"פ והמותר זקמתי עליו במלות וזמן הפרעון לא יאחר מן עשרת ימים מיום דלמטה, והשכרתי להקונה הנ"ל את המרתף הנ"ל ואת החדר הנ"ל מעכשיו עד עשרה ימים מיום דלמטה בעד ד' והובים אע"פ וקבלתי ערבון (דפי קדימה) ג' הובים אע"פ והמותר זקמתי עליו במלות שישלם לי לא יאחר מ"י ימים מיום דלמטה, ואגב קיסעס המוסכר לו והיינו המרתף והחדר הנ"ל חקנית לו כל המטלטלין הנ"ל, ואני מורה בהודעה גמורה שהשכרתי לו המרתף והחדר הנ"ל והקניתי לו כל המטלטלין הנ"ל בכל מיני קנינים המועילים באיזה מהם שיהי הקנין חל ע"פ דתוה"ק וע"פ נימוסי הקריה והמדינה בלי שום טרי"ם, וישת בידו לעשות בכל הנ"ל ככל חפצו ורצונו, למכור וליתן במתנה ולהשכיר בלי שום מוחה, וכן יש רשות בידו ליקח מיד כל הנ"ל לביתו, ואף אם ישאיר אותם כאשר המה שמה מעתה הכל הוא באחריותו של הקונה ואין עלי שום אחריות ואפי' אחריות אונס, ונתתי לו דריסת הרגל דרך הצרי ודרך ביתי ל"ך להמרתף ולהחדר הנ"ל המוסכרים לו, וכן אם ירצה בתוך משך ימי השכירות למכור מהמטלטלין לאיש אחר לכל תבאים מדעתו, לכולם יש להם דריסת הרגל, גם מסרתי לו את המפתחות של המרתף ושל החדר הנ"ל, נעשה בכל אופן היותר מועיל ע"פ דתוה"ק, וצ"ם נימוסי הקריה והמדינה:

אונגוואר י"ד ניסן תרל"ד ; ראובן בר' שמעון איוראעלאוויס ;

לחם הפנים

(*) ואם מוכר פרה חולבת לעכו"ם שיאכילה חמץ, נראה שסוד דאסור לישראל המוכר שיהיה לו ריחון מן החלב, דכמו שאסור ליתן בהמתו לעכו"ם אם יודע שהעכו"ם יאכילה חמץ, כמו כן בזה אף שבהמה מכורת להעכו"ם מ"מ אם יש להישראל איזה זכות בחלב הרי הוא נחנה מחמץ בפסח, עפ"י מה שבהמה אוכלת חמץ יתרכה חלבה, רע בשעית סי' תמ"ח י"ו מ"ם בשם מה"ר חבואה, ועוד הרי בזה שיש להישראל יד בחלב הרי היא מגרע בזה כח המכירה ומחוי כי חובא, וידוע כי עיקר מכירת בהמות שיאכלו חמץ היא קולא גדולה ותבו ולא להוסיף, וראוי לכל מורה הנראה ליישגח על זה במאד מאד בעין פקיא, וכבר ראינו כי בעתים הללו אם ממירין לעי"ה איזה דבר הרי הוא מתיר לעצמו יתור, והמכילה גדולה בעי"ה, ה' יכסר בעד ;

מסגרת השלחן

ומ"י ועפ"ת: (ו) תבואה ומומלת, ומ"ם אס כותכים לו ועוה צעד שכר עמינת תבואה ומומלת צפסח שאסור לו לקבלס אפי' אסר חססח כדי שלא ישחכר צאיסורי סנאס (ו"א ורז"ש) כדלקמן סימן קי"ז קעיף ט"י:

הוא המכירה ומחוי כי חובא, וידוע כי עיקר מכירת בהמות שיאכלו חמץ היא קולא גדולה ותבו ולא להוסיף, וראוי לכל מורה הנראה ליישגח על זה במאד מאד בעין פקיא, וכבר ראינו כי בעתים הללו אם ממירין לעי"ה איזה דבר הרי הוא מתיר לעצמו יתור, והמכילה גדולה בעי"ה, ה' יכסר בעד ;

קיצור שלחן ערוך קיד קטו הלכות פסח

קטק עטר מכרח חמץ אחר יקר כהאון בטל נודע כיסודס זילי נזיכוף בית דית סכחל זילי (שנים) ליו קימן י"א ונחיקויס ע"ס דעם כהאון בטל תחם קסמ זילי :

בצציובע היר מים מינער אונטערשריפט דאס איך אן תאי (פלוגי)ראס צימער (סלוגי) אויף ניין) נאך איינאנדער פאלגענדע טאגע פון הייטע אן פערמיטהעט האבע. אונד תאבע אויך אלע אינדיוועס צימער בעטינדליכען צום בענוס סויגליכען אז וואהל ראהען אלס אויך געקאכטען שטיינע אונד געפרענקע אן דענעלבען רעכט מעסיג פגעקויסט. אונד האבע פון דעם אבען געטאנען קיימער (סך סלוגי) צור דאגאנאכע ערהאלטען אונד האבע מיט דענעלבען ביים עפטמאנען יווער דראגנאכע פערמאנדעס דאס גייט ריוועס (סך פלוגי) דען איך פון איהם יעצט ערהאלטען האבע. איהם אז וואהל דאס צימחר צו זיינעס אונגעפרענקען ציברויך אויף ניין דורך איינאנדער פאלגענדע טאגע פון הייטע אן פערמיטהעט איז. אונד יך קראפט דעסטען אויך דאס אייגענטום אללער דארין בעטינדליכען ראהען אונד געקאכטען שטיינע אונד גערענקע (וכל הזכר למעלה) דיא איך איהם צו זיין אייגענטום הירעמיס איבערבעע בעסטען רעכטע: פירם ערוויירט. פערנער דאס קראפט דער בעטינדליכען דיוועס צימערס אויך אללע דארין בעטינדליכע אבען עררעהנטען שטיינע אונד גערענקע אלס זיין אייגענטום אן איהם איבערבעען אויך האבע איך אן אבעררוועהנטען קיימער קראפט זיינס בעדיטצונגסרעכטעס דעם אן איהם פערמיטהעטען צימערס אויך אללעס בעטייריע דאס איך אויף דעם פולדע תאבע ניכט מינדער דען בראגוויין דען (במקום פלוגי) האבע צו זיינעס אייגענטום פערקויסט, צו פערנער בעיקרעטייגונג געבע איך אן אייגענטום פערקויסטען קיימער געברווערטייגונג קויף קאנטראקט דיוועס אפטערוועהנטען צימערס אויך דאס אייגענטום קינטראקטעס אויך דאס מיטסערעכט דיוועס אפטערוועהנטען קויף קאנטראקט דאמיס ער מיט עפטמאנען דיוועס קויף דער דארין בעטינדליכען אונד אבעררוועהנטען שטיינע אונד גערענקע יך אן אייגע. לעצטליך אבוואהל דער אבעררוועהנטע קיימער מיר דען רעס בעקליבענען קויף שיליינג שולדיג בלייבט אונד (למן פלוגי) צו בעצאהלען שולדיג איז רענאג אבער ערקלעהרע איך מיך דאס יודע אללע איהם פערקויסטען שטיינע אונד גערענקע ניכט פערפטענדעס בייא מיר זינד אונד דאהער אללע געמאנר יודער אפטעקען אויף דעם קיימער אונד ניכט אויף מיר האפטען אורקונד דעסטען האבע איך מיך היר אונטערשריפט. אז געשעהן (במקום פלוגי וביום פלוגי) :

וכאשר יסכחל מקבל הכרזתו מן בקייה, קודם שמוכר לו חם שמכר יואמר לו כדברים האלה גם בטל פס :

איך פערמיטהע איהנען דיוועס צימער אויף ניין טאגע מיר דיא סומא (סך וכך) אויך פערקויסטע איך איהנען אללע דיא יך דארין בעטינדליכען ראהען אונד געקאכטען עפטען שטיינע אונד גערענקע צו איהרעס רעכט מעטיגען אונגעפרענקטען אייגענטום מיר דיא סומא (סך וכך) (ואם יש לו תבואה או יין שרף או פאר דבריו מלוגי חמץ פגעקויסטען איהגענטום מיר דיא סומא (סך וכך) (ואם יש לו תבואה או פלוגי או יין שרף וכן שאר דברים שבמקום פלוגי בעד סך פלוגי) אונד אויך נעהמע דיוועס בעלד דאס יזא מיר יעצט געבען צו דיוועס ציעל דאס איך איהנען אבעררוועהנטעס צימער אום דיווען בעטראג אויף ניין טאגע פערמיטהע. אונד היקרמיס דיוועס צימער אלא גלייך מיט אללעס מיטהונגעס רעכט אן איהנען א בערגעהע אונד קראפט דעם געמיטהעטען אייגענטומס רעכטעס דיוועס צימערס ערווערבען זי יך אויך דס אייגענטום דער פון מיר אן איהנען פערקויסטען (תבואה ויין שרף) אונד אללען אן אינען פערקויסטען אז וואל: ראהען אלס אויך געקאכטען עפטען שטיינע אונד גערענקע וויא אבעררוועהנטע איז. דען איברעפט דעם קויף שילוינגס אונד דען צינט אבער פערבלייבען דיא מיר שולדיג אלס בעטראג פון (סך וכך) דען זיא מיר און (יום פלוגי) צו בעצאהלען שולדיג זינד. דאך האפטעס ריווע שולד ניכט הערעטעלעט אויף איהנען דאס דיווע היר אבען געמעלדעטען פערקויסטען שטיינע אונד גערענקע אלס איין ספאנד איבער דיווער שולד אנגעזעהן ווערען זאל. אונד דאהער פון יעצט אן אויך אללע גימאנר דערועלען אויף איהנען אונד ניכט אויף מיר איז :

קטו דיני ערב פסח שחל להיות בשבת, ובו ר' סעיפים:

א ערב פסח שחל להיות בשבת, בודקין את החמץ בליל י"ג, והיינו בלילה השיך ליום ר', ואחר הבדיקה מבטלו ואומר כל חמירא וכו', כמו בפעם אחרת, וביום ר' שורפו ג"כ בזמן שהוא שורפו בכל ערב פסח, אבל אינו צ"ל כל חמירא, אלא בשבת (ה) לאחר האכילה מבטלו ואומר כל חמירא וכו' (תמ"ד) :

ב הבכורים מתענין ביום ה', ואם קשה להתענות עד לאחר בדיקת חמץ, יכול לטעום איזה דבר מועט קודם הבדיקה או יעשה שליח לבדוק (ת"ט) :

ג אין מבשלים לשבת זה תבשילי קמחין וגריסין שיכולין להתדבק בקדרות, ואסור להדיחן. (ג) ע"כ יבשר רק מבשלים שאינם מתדבקים, ואחר האכילה (ג) מנער היטב את

מסגרת השלחן
לחם המנים
קטו (ה) לחם הסככים. קודם שחאכר (א) כשהל ערב פסח בשבת שמוכר בשרב שבת, יאמר צעיון וכן יאמר בשבת;
(ב) לחם הסככים. קודם שחאכר צעיון וכן יאמר בשבת;
(ג) ע"כ צעיון וכן יאמר בשבת;
יבטל. ואם יבשר מיכס חלו וכדנכו בכלים נענין סח"ל לקכסם טיעז עוסר לסדימס

קיצור שלחן ערוך קטז הלכות פסח

המטה. ומצניע אותה עם כל כלי החמץ בחדר שאינו רגיל ללכת שמה בפסח. והוא נשאר לו מעט פת יתבגז לעכרים. רק יזהר (ז) מאיסור הוצאה (וע"ל סימן פ"ב סעיף ט"ז) ומכבדין את הבית ע"י עכרים או בדבר סתור :

ך בבוקר. מחסללין בהשכמה שלא לאחר הזמן שפותרין באכילת חמץ. (ט) תכון לחלץ סעודתו לשתיים. והיינו שיברך ברה"מ וממטיק מעט בהליכה ובדברי תורה או בסויל. יחזר ונוטל ידיו ואוכל קצת ומברך שנית ברה"מ. כדי לקיים מצות סעודה שלישית (פ"ד) : קך נוהגין להפסיר במלאכי וערבה וגו'. לפי שכתוב שם הביאו המעשר אל בית האוצר וגו'. והוא מענינא. כי (לפי י"א) היה זמן הביעור בע"פ של שנה הרביעית שבשמיטה. ובע"פ של שנה שביעית שבשמיטה. שכל המעשרות שהפריש כל ג' שנים מתבאחו והיו מונחים בביתו. מחויבים אז ליתנם להלוי (פ"ל) :

ן בע"ש יזהר כל אדם במאוד מאוד לשאול אם הפרישו חלה מן החלות שאנו לכבוד שבת. כי אם לא הפרישו חלה וזכרו בשבת. יש בזה מבוכה גדולה מה לעשות. כי אסור להפריש חלה בשבת וגם אסור להשהותן. ודעת המג"א שצריך ליתן כל החלות לעכרים במתנה גמורה קודם שעה שנאסרין בתנאה. ויש חולקין וכתבו תקנות אחרות וכוונן דחוקות. וע"כ צריכין לזהר בדבר (סימן ס"ד סק"ו וס"ט צ"ד סימן ט"ב) :

קטז דיני הגעלה. ובו י"ח סעיפים :

א כל כלי חרס שנשתמש בו חמץ. לא מהני ליה לא הגעלה ולא ליבון. אבל התנורים והכירות הבנויים (ה) מאבנים ולבנים. מהני להו ליבון (וע"ל סימן ק"י ס"א וס"ב). בתנורים שיש בבית התורף. נוהגין (ג) דלא מהני להו הכשר. וכשרוצים להעמיד (ג) על התנור איזה קדרה בפסח. צריכין להניח תחלה סס של ברזל ועליה מעמידן הקדרה. וזה מהני גם בתנור העשוי מחרסים (קאכעלץ) (ה"ח ח"ה) :

מסגרת השלחן

עטו נצטת כיון ע"פ צדקס זו סרך וטרס לסעזר הסען תסכלי כדי לצערו(רע"א מ"א ס"י ר"ע) : (ג) זנעזר סיעז. וסקלרות וסקערות וסאר כלים טכטתטט צטס חען יקנטס סיעז צאלצנעו שלא יסאר צטס סען צעין (ט"ע ורז"ס) ויסליך סקינות וספיכורים סדקיס צעקוס דריקס סכגליס (הנ"א ס"י רז"ס) : (ד) גליקור סולס. ע' לביל ק"י ל' סעיף י"ז דעזער לועזר לל"י לסג"א וס לסתוס צעקוס טלין עירוז וס"ס כאלן עזוזער ללחוס לו לסר"ל ססען אף צעקוס טלין עירוז לדין דלית לן רס"ר (ע"ל ק"י פ"א ס"ג) כיון ססול לוכך מלס (רע"א ורז"ס ק"י טכ"ס וע"ז וע"א ורז"ס ונקור"ס ק"י סמ"ד) וע"ע לר"ך ליתכר שלא ליסן ליד סל"י עזוט כיון טאפטקר צלל זס (ע"א ורז"ס ק"י טכ"ס) רק סל"י צעלמו יקס אה ססען כדלע"ל ק"י פ"ב ס"ג ע"ט : (ס) וכוון לתלק. עזטע"ע ורז"ס ק"י רל"א דלינו יול"א ידי סעודס טליסיס קודס זמן עכוס גדולס ולכן יקייס סעודס טליסית צצנז וז צזמכס צעעז צצז או דגיס לו עכ"פ צעעז סינות (רע"א וע"א ורז"ס וע"ל ק"י ק"ג ק"ה) ד"ל דיול"א צזס גם צצאר טנז כדלע"ל ק"י ע"ז סע"ז. אסור לסלטל צצנז ערז סקס סולרות מלס כ"ן דאסור צצכ"לס מלדנז ציוס זס סרי עוקלס אלל סאר מלס מוחר לסלטל כיון טיכול ליחכס לעזפות או לל"י (וא ליחסיקות ע"י לע"ל ק"י ק"ג ק"ה) וטש"כ מלס מלס סודלי איט רולס ליחכס לסס (פמ"ג) ועיין צום טכצנתי צקוק סימן קי"א דיני עלטול ססען צצנז ז :

קטז (ה) מלצניס ולצניס. עיין צלחרכו"ס ר"ס חכ"א דגס לחכור של סרס מועיל ליצון : (ג) דלל וסכי לסו סכטק. ע' צחי"א ריש כלל קכ"ס וצמ"ט רז"ס סעיף ק"ס : (ג) פל סטכור. ודוקא ע"צ סטכור מלמעלס אלל צחוך סטכור קען טצחוכו (טע"ג סכור צ"ח סחורף כידוע צמדינסכו) אסור לססחמט אפי' ע"ג סחיכס צרזל לפי טאק"גו של סכור קען זס סול

ב כלי עץ וכלי מתכות וכלי אבן (ד) וכלי עצים מהני להו הגעלה. אך אם הוא דבר שמתקלקל בזחתינן, כגון כלים המדובקים בדבק (ליים), ואפילו אם רק (ו) התא מדבק באיזה דבק, לא מהני ליה הגעלה משום דחיישינן שמא לא יגעילו יפה :

ג קודם שמגעיל את הכלי, צריך לנקותו היטב מן החלודה (ראסט) וכדומה, שיהא (ו) נקי לגמרי. אבל מראות (פלעקן) (כמיס), אין בהם קפידא. ואם יש גומות בכלי, צריך לנקרם היטב. ואם הוא כלי מתכת, (ז) ישים על הגומות (ח) גזלים ללבן שם ואח"כ יגעילו. ואם אי אפשר לנקות היטב הגומות והסדקים וגם אי אפשר ללבן שם, (ט) אין לו תקנה. ולכן (י) בסכינים עם קתות, צריכין לדקק היטב אם מועיל להם הגעלה. ומצוה מן המובחר למי שאפשר לו, שיקנה לו סכינים חדשים למסח :

ד כלים שמשתמשים בהם ע"י האור בלי מים, צריכין ליבון. ולכן האגנות והמחבות שאופין בהן חמץ, צריכין ליבון. והליבון צריך להיות (יא) לכתחלה ליבון חזק עד שיהיו ניצוצות ניתזין ממנו. והמרדה (שויפעל) של עץ אין לו תקנה :

ה כלי שיש בו טלאי, אם הוא בענין שיש לחוש שמא יש תחת הטלאי משהו חמץ בעין, אוי צריך מקודם (יב) ללבן אותו מקום עד שידע בבירור שאם היה שם משהו חמץ היה נשרף, ואח"כ יגעילו. ואם אין חשש שיהא שם חמץ בעין, אוי אם היה הטלאי געשה קודם שהשתמשו בו חמץ, יכול להגעילו כמו שהוא. דכמו שיבלע את החמץ, כך יפליטו בהגעלה. אבל אם נשתמש תחלה בהכלי חמץ ואח"כ נתנו את הטלאי, אוי לא מהני ליה ההגעלה למקום שתחת הטלאי. אלא צריך ליתן גם כן קודם ההגעלה גזלים על הטלאי (יג) ללבן את המקום ההוא. ואם הטלאי נתחבר בהתכת בדיל או כסף וכדומה, יכול להגעילו כמו שהוא. (יד) כי בליעת

מסגרת השלחן

בלוע מחמץ עשירי כל סעודה מניחין צחוכו קדרות רותמות ועולה הסבל מהסבסיל שבקדרס וכבלע צבגו וכשמינימין לח"כ קדירה צפסס ומזיע למעלה כופל הזיעה לתוך הקדרה (רז"ט זמני"ג וכ"ג דעת סמ"א ר"ס תק"ח): (ד) וכלי עלים. כפי הסכאס לריך לומר כלי עלים וה"ם למה שקורין מעריל מוטער למועיל הגעלה אצל כלים שעשויים ומקור חין הגעלה מועלת לסן ססקן ומתקלקל צמים רותמים (רז"ט זמני"ג) כדצטמוך בכלים המדובקים צצק: (ס) סקסל מדובק. כגון אם סקסל של צרזל דבוקה בצרזל צצק לא נסכי לים הגעלה דכיון סהדצק מתקלקל צמים רותמים יש לחוש שגאל יחוס על הדצק ולא ירתיח את המים יפס יפה (ע"ז ס"י רז"ט מקו"ס): (ו) נקי לגמרי. ולכן כלי עץ סלופים צצמומכים דינס ככלי חרס (ט"ע ורז"ט) שאין הגעלה מועלת לסן (רז"ט ע"ט) וע' צקעיק י"א: (ז) יסיס על סגומות. אם א"ל לנקותם (רמ"א ורז"ט): (ח) גחלים ללצן סס. ליצונקל דהיינו סיסקל אוחס כל כך עד סיסיס קס כשרק צלל סחילון (רמ"א ואחרונים) כדלקמן קעיק ו': (ט) אין לו תקנה. ומ"מ אם סגומות סס צלל סחילון של סכלי סרוב ספעמים אין נגיע ספעמים סחמץ עד לנס אין קפידל (אחרונים) : (י) צצכרכים עם קתות. סרוב ספעמים נגיע ספעמים סחמץ גם לסקסל (ע"ז רז"ט): (יא) לכסחלס. ודעידצד אם לא ליצנס כל כך וכסחמץ צחס יעשה שאלח חכס. (עיין צרמ"א ואחרונים). סלוצס שקורין דרייח פוק סי"ס לס ג' רגלים ומעמידין סקדרס או סחסחצס עלים לריכס ליצון גמור לפי סלפעמים כספך עלים עיקס כסמוצשלין צמחצס לציצות וכיולל צחס וכבלע צס פעס סמץ ע"י סאור סלל ע"י נעקס (רמ"א ואחרונים): (יב) ללצן אוחו מקוס. סיינו ליצונקל סיסיס קס כשרק נצחון (רמ"א ורז"ט זמני"ג ומה"ס דלל כחיי"א): (יג) ללצן את סמקוס ססוא. עד סיסיס כיולוח כיתזים נעטו (מג"א) וצטעת הדחק די אם קס כשרק עליו נצחון (רז"ט) וכל זס צעלל"י סוא כעין טס ומודצק לכלי ע"י מקמרים (אחרונים) אצל אם כחצבר ע"י סחכס סחצלר צצמוך: (יד) כי צליעת סחמץ. ומה ססוא צעין כשרפס אז צחכסס (ע"ז וע"ס צרז"ט).

קיצור שלחן ערוך קטז הלכות פסח

בליעת חמץ נשרטה או בהתכה :

ך מדוכה בט"ז - שדרכן לדרך בה דברים חריטים עם חמץ ביחד, צריכה ליבון קל, דהיינו שממלאין אותה גחלים בוערות שתרתיה כיכ עד שהקש נשרף עליה מבחוץ, ובמקום שאין דרכן לדרך בה רק פלסלין וכדומה, סגי בהגעלה :

ץ כלים שהחזיק בהם יין שרף לקיום, אין טעם וריח היין שרף נפלט ע"י הגעלה, רק אם בישל אותן היטב במים עם אפר עד שנסתלק מהם הריח לגמרי, מועילה להם אח"כ הגעלה :

ח הגעלת החבית יעשה בדרך זה, ילבן אבנים וישימם בו, ויערה עליו מים רותחין מכלי ראשון, ויגלגל את החבית כדי שתגיע ההגעלה לכל מקום, והחביות שלנו שהם עשויות מכמה דסים מחוברים בחשוקים, אם עמד בהם חמץ כגון יין שרף או שהחזיק בהם קמה, לא מהני להו הגעלה :

ט כל דבר שצריך הגעלה, לא מהני ליה קליפה אלא דוקא הגעלה :

ך (טו) כל כלי שא"א לנקותו היטב, כגון הנפה, וכיס של ריחיים, וכן סלים שמשתמשים בהם חמץ וכן ריב אייזען (מנכות) וכן כלי שפיו צר ואי אפשר לשפספו מבפנים, או שיש לו קנים, לא מהני ליה הגעלה :

ר התיבות שמצניעים בהן מאכלים כל השנה ולפעמים נשפך שם מרק מן הקדרות, צריכין הכשר קל, דהיינו (טז) שמערין עליהן רותחין, (יז) ודוקא מתוך הכלי שהרתיחו בו את המים, ולא יזרוק את המים אלא ישפכם עליהן בקילוח, והשלחנות, נוהגין ג"כ (יח) ללבן אבנים ומניחים על השלחן, ושופכין עליהם רותחין, ומוליכין את האבנים ממקום למקום באופן שיהיו מים רותחים על פני כולו, וצריכין לשפספן מקודם, ואחר מעת לעת יכשירום, ומ"מ יש נוהגין שלא להשתמש גם אחר ההכשר בשלחנות ובתיבות אלא בפריסת מפה או דבר אחר :

יב ידות הכלים צריכין ג"כ הכשר, ומכל מקום אם אינו נכנס לתוך היורה, יכול להכשיר את היד בשפיכת רותחין עליו :

יג כל כלי שתיה וכלי המדות, צריכין ג"כ הגעלה, וכלי זכוכית נוהגין במדינות אלו דלא מהני להו הגעלה, וכן כלי מתכות שהן מהותכץ מבפנים בהיתוך זכוכית (שמעלץ), אין להם תקנה בהגעלה, אבל סגי להו (יט) בליבון קל כמו מדוכה בסעיף ו' (עין חתם סופר י"ד סימן קי"ג) :

יד אין מגעילין אלא במים, ולא יהא בהם שום תערובת, אפילו אפר וכדומה, אם הגעיל הרבה כלים ביורה עד שנעכרו המים כעין ציר, אין מגעילין עוד בהם :

טז אם מגעיל ע"י צבת שמחזיק בה את הכלי, צריך לרפות את הכלי ולחזור ולתפסו, דא"כ הרי לא באו מימי ההגעלה במקום הצבת, וטוב יותר לשים את הכלי במחרוזה (נעטץ) (נכס) או בתוך סל, ולא יניח כלים הרבה בפעם אחת לתוך הכלי שהוא מגעיל בו, כדי שלא יגעו זה בזה, דא"כ (כ) במקום נגיעתן אינן נגעילין :

מסגרת השלחן

כלים שמחשין צדיל יס לסלריכס סגעלה חס"כ לפי טסאומכיס איכס מדקדקיס ללצן כל סכלי כדין (מ"ס רז"ס חיי"א) ועצמ"ס לעיל ס' ל"ז ס"ז : (טו) כל כלי, ויומכס להא"י צתוך ססטר וזכירט חונן כוזולר צנוקס ססטר סס (עצמ"ע ולסחוכיס ס"ס חמ"צ) : (טז) סנעערין עליסן רותחין, ע"י אצן מלוצן כמו סכחוז צקמוך אלל סולמכות (כז"ס) : (יז) ודוקס ומוך כ"י ולא יזרוק כ"י, ולפי זס סכחצתי צקמוך סמגעילין חותן ע"י אצן מלוצן ח"ל ליזכר כל כך צדצרים חלו (רז"ס וחי"א) : (יח) ללצן אצכיס, לפי טלמעמיס מניחיס עליסס פסטידל חמס (ס"י רז"ס) או לחס חס (פמו"ג ורז"ס) : (יט) צליצון קל, ל"ע דסל יס לחוס דלמל חייס על סזכוכית סלל חמקע ע"י סגמליס ולא יכסירכס יפס כדלעיל קעיף צ' וכמ"ס ספוס' צכמס מקומות : (כ) צמקוס נגיעתן אינן נגעילין, ולע"ס טסמיס מנגיעין טס מ"מ לענין סגעלה לרץ

קיצור שלחן ערוך קטז קיז הלכות פסח שא

פסח אין להגעיל אלא כלי שאינו בן יומא. דהיינו שכבר עבר מצת לעת מסעה שבטלו בו חמץ. וכן היורה שמגעילין בה, לא תהא בת יומא. וישגיח שבכל פעם שהוא נותן את הכלי לתוך היורה, (כא) יעלו המים רתיחות. ואם צריך להגעיל את היורה, אזי כשהמים מעלין רתיחות תהא היורה מלאה ויזרוק בה אבנים מלובנות כדי שישטפו המים הרתוחין על שפתה. ואין להגעיל (כב) רק עד חצות היום :

דף נוהגין (כג) שאחר ההגעלה שוטפים את הכלים במים קרים :

דף אם אפשר, יש להגעיל בפני בעל תורה הבקי בדיני הגעלה (מ"ח מ"ג) :

ק"ר קצת דינים מלוקטים לפסח. וכו' סעיפים :

א אם נמצא איזה תערובת חמץ בע"פ עד הלילה, הרי הוא כמו שאר איסורין שבטלו בששים. ולכן אם נמצא גרעין בעוף ובתבשיל, זורקו והשאר מותר לאכול אפילו בפסח. אבל בתוך הפסח, חמץ אסור אפילו במשהו גם בהנאה. ובכל מקום שנמצא איזה גרעין מחמשת מיני דגן או משהי חמץ, צריכין לעשות שאלה :

ב באר מים שנמצאו בו (ה) גרעיני תבואה, אין להסתפק מזה המים אלא בדוחק גדול, כגון שאין מים אחרים בנמצא. ואם נמצא בו חתיכת פת, אסור אפילו אין מים אחרים, וגם סינון לא מהני (מ"ז ק"ז) :

ג נוהגין שלא להבהב את העופות בקס שעם השבלים, כי חיישינן שמא יש בהן גרעין מחומץ, ולכן מהבהבין בעשבים או חותכין את השבלים מן הקס, ובדיעבד מותר. ויזהרו ליטול את הזפק מן העוף קודם שמהבהבין אותו (מ"א ק"ז) :

ד כל מיני (ג) קטניות, אסורים. וכן כל מיני פירות יבשות, אסורין אלא א"כ נודע שנתיבשו בהכשר ע"ג קנים או בתנור שהוכשר לשם פסח (ע"ל סימן ק"י ס"א וס"ב). אפילו תאנים יבשים וצמוקים בין גדולים בין קטנים, אסורין. וכן קליפות פאמערלאנצען (הסמ"ז ס"ג). ומ"ם (ה) המסקה שעושים מן הצמוקין, נוהגין היתר לשתותו. נוהגין שלא ליתן לתוך התבשיל נעגליך (ק"ט) וזאפערן (כ"ט) מפני שיש בהם חשש חימוץ. ואפ"י זאפערן הגדולה במדינתנו בגנות, אסור משום לא פלוג. ושאר בשמים שאין בו חשש חימוץ, (ה) וכן המלח קודם שנותנים אותם לתבשיל, צריך לבדקם אם אין איזה גרעין תבואה מעורב בהם (ה"ג מ"ג ק"ז) :

ה דבש אין אוכלין אלא מה שלא נתרסק, או שנתרסק ע"י ישראל לשם פסח (מ"ז) :

ו בשעת הדחק כגון לצורך חולה או זקן, מותרין לאפות מצות עם מי ביצים או שאר מי פירות, כגון חלב או יין וכדומה, והיא נקראת מצה עשירה, ובלבד שיוזהרו שלא יתערב בהם אפי

מעט

מסגרת השלחן

מסגרת הים יגיעו בכל עת הכלי וצמוקס נגיעתן אין מתייחסה עולה יפה (מ"ז ר"ז) :
 (כא) יעלו המים רתיחות. היינו חזעזעזעות (ה"י ר"ז) : (כב) כק עד חצות היום. עזע"ע וחמרוכים
 ס' ח"צ ד"ש לזכר להגעיל קודם שליש היום דהיינו כל זמן שהחמץ מותר זאכילס כללעיל
 ר"ס ק"ג : (כג) שלאחר ההגעלה. תיכף ומיד טועמים את הכלי במים קרים (ט"ע ורז"ט) :
ק"ר (ה) גרעיני תבואה. עצמ"ט רז"ט ס' ס' חמ"ז סעיף ח' צפנים אין להסיר ממנו דברים
 לנתרסכה ולכן יעשה שאלה חכם. וכן בסעיף ח' צפנים אין להסיר ממנו דברים
 ססיכים לזכרם (ג) ויזהרו ליטול. עצמ"ט וחמרוכים ק"ס חמ"ז ד"ל לזכר כל כך
 זזה: (ג) קטניות אסורים לעשות מהם תבשיל אבל מותרים צפנים זזה: (כ"ט) וחמרוכים
 וכן מותר לעמסם ולחפותם כעין מלח ולחלס (ח"י"א) כעין שאנו עושים מלח מלחם של
 טעיקי. וזוה"ש לזכרם קודם העמסה מנגעיני דגן סמנאלים זכותם (ע' זכ"א ס' כ' וס"ל) :
 (ד) המסקה שעושים וצמוקס וזוה"ש לזכרם קודם המלח פסח (וע' זאחמרוכים ט"ט) והסידלה כוסרים
 (ס) וכן המלח. וצ"ע כחזר המלח קודם פסח (וע' זאחמרוכים ט"ט) והסידלה כוסרים

קיצור שלחן ערוך קיז הלכות פסח

מעט מים. אבל בשני לילות הראשונים צריכין לאכול מצה ממש. ואין יוצאין במצה עשירה.

ושלא לצורך גדול, אסור לאפות מצה עשירה אפילו קודם פסח לשם פסח (הק"ג) :

ה הנותן תבואה או מורסן לפני עופות, יזהר לתתם במקום יבש שלא יתלחלו. אבל לבהמה אסור ליתן מורסן, כי יתלחח מן הרוק. וגם אם נותן להם תבואה, יזהר לתת להם

מעט מעט שלא ישאירו מלוחלחים. ואם השאירו, יבערם מיד (הק"ט חק"ז ונח"י"ה) :

ה בע"פ משעה שהחמץ נאסר בהנאה, וכן בכל ימי הפסח, אסור ליהנות אפילו מחמצו של עכו"ם. ולכן אסור לישראל להוליך או לשמור חמצו של עכו"ם, ומכ"ש דאסור

לקנות חמץ בשביל עכו"ם אפילו במעותיו של עכו"ם :

ט וכן (ו) אסור להשכיר או לעכו"ם בהמה שתביא לו חמץ, או חדר לשים בו חמץ, מפני

שאסור להשתכר באיסורי הנאה. אבל מותר להשכיר לו בהמה לשבוע של פסח (ז) (תוך

משבת ביו"ט) בסתם, שאין העכו"ם מפרש לו שהוא צריך אותה להביא חמץ, אע"פ שהוא יודע

שהעכו"ם יוליך עליה חמץ. אין בכך כלום, דכיון שאף אם לא יוליך עליה כלום יצטרך לפרוע

להישראל כל שכרו משלם, אין הישראל משתכר כלום מהחמץ. וכן מותר להשכיר לו חדר

שידור בו בפסח אף על פי שיודע שיכניס לתוכו חמץ, מ"מ הישראל אינו נוטל ממנו שטר

הכנסת החמץ אלא שכר הדירה, שאף אם לא יכניס לשם חמץ, לא ינכה משכרו :

י אסור למסור אפילו זמן הרבה קודם פסח בהמתו לעכו"ם כשיודע שיאכילה חמץ בפסח :

יא מותר לומר למשרתו עכו"ם אפי' בשעה שהחמץ אסור בהנאה, הילך מעות (ח) וקנה

לך מזונות ואכול, אע"פ שהוא יודע שיקנה חמץ, ובשעת הדחק, מותר ג"כ לומר

לו צא ואכול אצל עכו"ם ואני אפרע לו, או לומר לעכו"ם אחר, תן למשרתי לאכול

ואני אשלם לך, אבל אסור להקדים לו את המעות בשביל מה שיתן למשרתו :

יב וכן מי שהוא צריך להאכיל לתינוק חמץ, ישאהו אל העכו"ם ויאכילהו העכו"ם

חמץ ויפרע לו הישראל אח"כ, אבל הישראל לא יאכילהו חמץ, ואם התינוק

מסוכן, פשיטא דהכל מותר, כמש"ל סימן צ"ב וקמן סימן קצ"ב (ח"ג) :

יג לשתות החלב מבהמת עכו"ם האוכלת חמץ בפסח, יש אוסרין ויש מתירין, ושומר נפשו

יחמיר, ובפרט במקום שנהגו לאסור, חליקה להחיר (י) (א"ח קימן המ"ח י"ד קי"ג ק"ט) :

מסגרת השלחן

לחם הפנים

על כל להסתמט צמקס רק המלח עטמוסו
לעס סמקס: (ו) אסור להטכיר. צחוך סמקס
או צערכ סמקס (מ"א ורז"ט) אפי' קודם עכאסכ
סמוצ צסכלס אס מטכירס גס על אסר כך
(רז"ט): (ז) סוץ מטצח ו"ע. ע"ל ס' פ"ז ס"י
וקי' ל"ח ס"א: (ס) וקנה לך מזונות ואכול.
אכל אסור לומר לו סילך מעות וקנה לך חוץ
ואכול (רז"ט ס' ט"כ ע"ש וצסוף ס' ט"ז) :

י' בס' תשובה מאתה ח"ג י"ד ס"י ס' מביא כי בחיזה
תגאון מיה דוד אפענתיים זצ"ל אביד בק"ס פראג
יכרו יצא במקודתו בכל בחי כנסיות לאסור את החלב בפסח
היו מערערים בובר, והוא זצ"ל (בעל תש"ט) חסך בזכותיה
רשמי ים מקום לאסור, אלא שבסוף דבריו נשאר נבוך
ספח דברי הרמב"ם בהל' איסורי מנחה, ולכן הגיה הדבר
בצ"ע וכי דבעל נפש יחמיר, אמנם בס' פרי תואר ס"י ס'
ביאר לנבון דברי הרמב"ם ע"ש, ונתחוקו דברי בעל תש"ט
להחמיר, גם הסמ"ג ביריד ס"י ס' מחמיר, וכן בא"ח ס'
תפ"ח א"א מחמיר, ובספרת שם מלשון דם לא אכלה גם
חמץ"ג ס"ס תמ"ז בענין דגים חיים שקורין קארסין
וכו' אינו ענין לזו דהתם כוונתו באם נאמר דבבע"פ שייך בליעה חרי בתחם האוכלת חמץ א"א שלא תשאר בין שיניה וכדומה
משהו חמץ בעין ותאסר כל תבחה וזחלה משום בליעת החמץ בגופה ואפי' לא אכלה רק מקצת חמץ ביום הראשון של פסח
זוהי לנו לאסור כל החלב מכל ימי הפסח וחרי אנו מתירין את החלב לאחר שהיית מלע"ע מאכלית חמץ) ע"י ר' ר"ן ר"ס אין
מעמידין ולכאורה כיון דחלב נכריה אינו מותר אלא משום סכנה א"כ מאז בשורה היא זאת שתהיינה שרותיהם מנייקותיך
וצ"ל כי היאור אינו רק מחמת המאכלים, וכשתהיינה בבית ישראל תאכלנה דברים המותרים, וכן צ"ל לדעת הרשב"א שם,
ע"ש בריטביא מבואר כן. וברמ"מ א"א ס"י פ"א וכן לא תאכל המיניקת אפי' ישראלית דברים האסורים, חרי כי לענין החלב
שלא כדרך הנאתן (ובעל תש"ט דחה זאת משום דעכ"פ מדרבנן אסור), ולפע"ד איננו מבין מדוע הוי שלכ"ה הרי אדעתא
זוהי יורעין את התבואות לעשות מהן י"ש ובמותר יסמוט בהמות. גם יתר דברי הנ"א זוהי יש לדחות טכונן ואכמ"ל. גם
בדברי שו"ת בית אפרים א"ח ס"ס ל"ה ס' מלמקט, ובס' שרית תרעפות ראם א"ח ס' י"ג דאריך קצת בכאז דהתיירא ובסוף
דבריו לא מלאו לבו לחלוק על הסמ"ג להקל ע"ש. גם בס' ישועות יעקב א"ח ס"ס תמ"ח לא בירא ליה וכתב שלא להתייר
אלא אם כן האכל שורית וערבית דברים המותרים, וסיים ואם אפשר להמיתין מעת לעת מה טוב :

וכו' אינו ענין לזו דהתם כוונתו באם נאמר דבבע"פ שייך בליעה חרי בתחם האוכלת חמץ א"א שלא תשאר בין שיניה וכדומה
משהו חמץ בעין ותאסר כל תבחה וזחלה משום בליעת החמץ בגופה ואפי' לא אכלה רק מקצת חמץ ביום הראשון של פסח
זוהי לנו לאסור כל החלב מכל ימי הפסח וחרי אנו מתירין את החלב לאחר שהיית מלע"ע מאכלית חמץ) ע"י ר' ר"ן ר"ס אין
מעמידין ולכאורה כיון דחלב נכריה אינו מותר אלא משום סכנה א"כ מאז בשורה היא זאת שתהיינה שרותיהם מנייקותיך
וצ"ל כי היאור אינו רק מחמת המאכלים, וכשתהיינה בבית ישראל תאכלנה דברים המותרים, וכן צ"ל לדעת הרשב"א שם,
ע"ש בריטביא מבואר כן. וברמ"מ א"א ס"י פ"א וכן לא תאכל המיניקת אפי' ישראלית דברים האסורים, חרי כי לענין החלב
שלא כדרך הנאתן (ובעל תש"ט דחה זאת משום דעכ"פ מדרבנן אסור), ולפע"ד איננו מבין מדוע הוי שלכ"ה הרי אדעתא
זוהי יורעין את התבואות לעשות מהן י"ש ובמותר יסמוט בהמות. גם יתר דברי הנ"א זוהי יש לדחות טכונן ואכמ"ל. גם
בדברי שו"ת בית אפרים א"ח ס"ס ל"ה ס' מלמקט, ובס' שרית תרעפות ראם א"ח ס' י"ג דאריך קצת בכאז דהתיירא ובסוף
דבריו לא מלאו לבו לחלוק על הסמ"ג להקל ע"ש. גם בס' ישועות יעקב א"ח ס"ס תמ"ח לא בירא ליה וכתב שלא להתייר
אלא אם כן האכל שורית וערבית דברים המותרים, וסיים ואם אפשר להמיתין מעת לעת מה טוב :

קידה דיני הכנת הסדר ובו י"א סעיפים :

א יתדר אחר יין יסה למצות ארבע כוסות. ואם יש בנמצא יין אדום יסה כמו הלבן. וגם הוא כשר כמו הלבן. מצוה בו יותר מבלבן. שנא' אל תרא יין כי יתאדם. משמע שחיבותו של יין הוא כשהוא אדום. ועוד לפי שיש בו זכר לדם. שהיה פרעה שוחט ילדי בני ישראל. ובמדינות שתאומות טמשים וסכלים להעליל עלילות שקרים. נמנעו מליקח יין אדום לפסח (קמן ס"ט) :

ב לצורך טיבול הראשון שהוא כרפס. נוהגין הרבה ליקח פעטרעזעל. וטוב יותר לקחת צעלער שיש לו טעם טוב כשהוא חי. והמובחר הוא (ה) לקחת צנון :

ג לצורך מרור נוהגין ליקח תמכא (קריין). וכיון שהוא חריף מאוד יכולין לפררו בריבאייען (מנחה) רק שיזהרו שלא יפוג לגמרי. ויש לפררו כשבאין מביהכ"ג (וע"ל סימן צ"ח ס"ג שצריכין לפררו ע"י שינוי). ובשבת אסורין לפררו אלא שצריכין לפררו קודם הלילה. ויכסהו עד הלילה. אבל יותר טוב לקחת חזרת שהיא סעלאט (חפס) ונוח לאוכלה ונקראת מרור. לפי שכששוהה בקרקע נעשה הקלח מר. ויוצאין גם בלענה הנקרא ווערמוטה. (עולשין וחרחבינא אינם שכיחים במדינותינו). כל המינים שיוצאין בהם. מצטרפין זה עם זה לכזית. ויוצאין בין בעלין בין בקלחין. אבל לא בשרשים. דהיינו שרשים הקטנים המתפצלים לכאן ולכאן. אבל השורש הגדול שבו גדלים העלים. אף שהוא טמון בקרקע הרי הוא בכלל קלח. ומ"מ טוב יותר ליטול העלים והקלח היוצא חוץ לקרקע. כי י"א שמה שהוא בקרקע נקרא שורש. העלים אין יוצאין בהם אא"כ הם לחים. אבל הקלחים יוצאין בהן בין לחים בין יבשים. אך לא במבושלין או כבושין :

ד החרוסת צריך שיהיה עב זכר לטיט. ובשעה שהוא צריך לטבל את המרור. ישפוך לתוכו (ג) יין או חומץ שיהיה רך זכר לדם. וגם שיהא ראוי לטבל בו. יש לעשות את החרוסת מפירדת שנמשלה בהם כנסת ישראל. כגון תאנים שנאמר התאנה חנטה פגיה. ואגוזים שנאמר אל גנת אגוז. ותמרים שנאמר אעלה בתמר. ורמונים שנא' כפלח הרמון. ותפוחים זכר למ"ש תחת התפוח עוררתין. שהיו הנשים יולדות שם בניהן בלא עצב. ושקדים על שם ששקד הקבי"ה על הקץ לעשות. וצריך ליתן בתוכו תבלין הדומה לתבן. כגון קנמון וזנגביל שאינן ידכין הדק היטב. ויש בהן חוטיץ כמו תבן זכר לתבן שהיו מגבלין בתוך הטיט. (ג) בשבת לא נישפוך את היין או החומץ לתוך החרוסת. כי צריך לעשות בשינוי. ויתן את החרוסת לתוך היין והחומץ. ואת מי המלח. (ו) (אפילו כשלא חל יו"ט בשבת) יעשה מעיר"ט. ואם עושה ביו"ט. צריך לעשותו בשינוי. שיתן תחלה את המים ואח"כ את המלח :

מסגרת השלחן

קידה (ה) לקחה לכוון. או צללים רכים שצרכתן זוכא פרי סאלמס כדלעיל קי' כ"ג סע"י ס' (ע' צאסרוכים קראוי לסדר אסר יק סנקרא כרפס וצמח"ש סס כ' דלעללנער סול כרפס וליכו מלוי צמדיכטכו ופעטערזאל אין דרך כלל צמדיכטכו ללכול חי. ע' לעיל קי' כ"ג קיד וצקיור צסס ספר אור כסלום וצמ"א קי' תע"ג ס"ק ד' וקי' תע"ה ס"ק ס' וצמיי"א כלל ק"ל) ויס נוסגין ליקס תפוחי אלמס מוצעליס (עצמ"א ופמ"ג סיכולין ליקס על כרפס יקס כצס סמזכרין עליו צפס"א) : (ג) יין או סומן יוס לרככו צעסקס אלדס כגון סומן או יין אלדומיס (רמ"א ורז"ט) : (ג) צעצת לא יספוך. אלל ירככו וענצ צצת (אגודס עב"א ס"י רז"ט) וללס סכס לרככו צענצ צצת ירככו צצת ע"י סינוי כו' כמ"ס צפניס (ס"י רז"ט) ולל יערצו צכף וכדומס אלל צאלצכו או סינענע צכלי עד סיתערצ (רז"ט כדלעיל קי' פ' ס"ז ע"ט) : (ד) אמי' כסלל חל י"ע צצת. ודעס סס"ע ולסרוכיס קי' סכ"א וקי' תע"ג דלפילו צצת יוכל לעסות מי וולס וענע ללורך אותס סעודס סמוך לסעודס ולפי סקסס סדצ ללמלס כל כד לכן כסלל צצת יעסס סמי וולס מע"ס וללס סכס יעסס צצת וענע וזעיר כמו סכסצלר

קיצור שלחן ערוך קיח הלכות פסח

ה משחרב ביהמ"ק תקנו חכמים שיהיו על השלחן בשעת אמירת ההגדה שני מיני תבשילין.
 א' זכר לקרבן פסח וא' זכר לקרבן חגיגה שהיו מקריבין בזמן שביהמ"ק היה קיים. ונתנו
 שאחד מן התבשילין יהיה בשר, ויהיה מפרק הנקרא זרוע, לזכר שגאלם הקב"ה בזרוע נטויה.
 ויהיה נצלה על הגחלים, זכר לפסח שהיה צלי אש. והשני יהיה ביצה, משום דביצה בלשון
 ארמי ביצה, כלומר דבעי רחמנא למיטרק יתנא בדרעא מרממא. ועושין הביצה בין צלוייה בין
 מכושלת. וצריך לצלותן ולבשולן מעו"ט בעוד יום. ואם שכח או שהיה שבת, יצלה ויבשל
 אותם בלילה, אבל צריך לאוכלן ביו"ט ראשון. וכן בליל שני, יצלם ויבשלם ויאכלם ביו"ט
 שני, כי אין מבשלין מיו"ט לחבירו, ולא מיו"ט לחול. ולפי שאין אוכלין בשר צלי
 בשתי לילות אלו, ע"כ צריך לאכול את הזרוע דוקא ביום. ואף כשצולין אותן בעו"ט,
 אין לזרקן אח"כ, אלא יתנם ביו"ט שני תוך המאכל שמבשלין ויאכלם (ת"ט):

ך (ס) יכין מושבו (י) מבעוד יום במצעות נאות כפי יכלתו, ובאופן שיוכל להטות ולהסב
 בשמאלו. ואפילו הוא איטר, יסב בשמאל של כל אדם. (י) גם את הקערה יכין מבעוד
 יום, כדי שמיד בבואו מביהמ"ק יוכל לעשות את הסדר בלי עיכוב:

ך אע"פ שבכל השנה טוב למעט בכלים נאים זכר לחרבן, מ"מ בליל הפסח טוב
 להרבות בכלים נאים כפי כוחו. ואפילו הכלים שאין צריכין לסעודה, יסדרם יפה
 על השלחן לנוי, זכר לחירות (ת"ט):

ך סדר הקערה כך הוא: מניה שלש מצות על הקערה ופורס עליהם מפה נאה (*),
 ועליה מניה את (ה) הזרוע נגד הימין שלו, ואת הביצה משמאל. (ס) המרור לברכה,
 באמצע, חרוסת, תחת הזרוע, כרפס, תחת הביצה. (י) ומרור לכריכה, באמצע, כזה (ת"ט):

ט הכוסות יהיו שלימות בלי שום פגימה, ומדחת יפה, ויחזיקו זרוע ביצה
 לכל הפחות רביעית (ת"ט ח"ט ס"ו):

ך מנהגינו ללבוש (יא) את הקיטל, ויכינו ג"כ מבעוד יום. ומ' מרור
 שהוא אבל ר"ל (יב) אינו לובשו, (יג) אבל בהסיבה חייב. רק
 אם לא נהג אבילות כלל קודם יו"ט, כגון שקבר מתו ביו"ט, נוהגין
 שאינו מיסב והלל אומר, כי-ההלל הוא חיוב:

מסגרת השלחן

לחם הפנים

(נ"ז ח"י רז"ט) חבל כסלף חל צטפת נכאס
 מדצרי כל סאחוכים לסדיא (לכד מסי"ט)
 דיוכל לעשותו צי"ט וא"ל ללמלס כלל. ועי' מ'
 עוצ לחסר בכל זס גס כשעוטס צי"ט סלל חל

(*) כתב בספר חיי אדם וז"ל, אך מה שנהגין לכרוך
 המצות ומניחין המססחת בין מצה למצה הוא מנהג
 ברות ע"ל, אבל חכם אחד הראני בספר קול יעקב
 שכתב כן שבין כל מצה ומצה יהיה הפסק במפה, ולא
 כמו בשבת, וכתב שם טעמא דמילתא:

צטפת(ע' צנו"ח ונר"ז ורז"ט) ק"ס תק"י ולעיל ק"י ל"ח ס"ג: (ס) יכין מושבו. עי' צטפת צטפת
 לרך חירות (ש"ע ורז"ט) לפי שצבכל דור ודור חייב אלס לסלואות את עלמו כלינו סוא עסס
 יולל מושעבוד מלר"ס(גמלל רז"ט) לפיכך לריך לעשות כל מעשס לילס זס דרך סידות(רז"ט):
 (ו) מצעוד יוס. כ"כ צמיי"א וכוא ע"פ מ"פ צט"ע לסיות סלחנו ערוך מצעוד יוס כדי לעסר
 וללכול מיד כשססך צטציל סתינוקות סלא ייסנו ויסללו מ"ס נססס. ומססניו סצני צינו
 עליעין מוקס מושצו צעוד ססוא צצסכ"כ ומססלל מעריצ: (ז) גס את סקערה יכין מצע"י.
 וצמ"פ רז"ט ס"י מע"ג כחצו להצי"א את סקערה עס כל סדצריס אחר סקידוס (וסידור
 סקערה דצמקוך סע"י ח' לא נזכר דצרי טוט"ע) רק ססמ"ג כ' צסי" חפ"י דלנו כוסגין לסצי"א
 סקערה וכל מ"ס סלריך קודס קידוס חבל להכינס מצע"י סוא מוקסר עצוס(ס) סזנוע-יקס
 זרוע סל עלס (כור וסמ"ג ס"י ספ"י צלס"ט ורז"ט ס"י מע"ג צסס סלר"י) וסל חין לו זכוע
 יקס סלר צסר חף צלל עלס(סמ"ג ס"י מע"ג): (ט) סמ"ר לזכרס צלמלע. לעטה מעט כנגד
 למלעס כעין סגול(רז"ט): (י) לכריכס צלמלע. למטס מעט כנגד למלעס כעין סגול צ'רז"ט):

א בן אצל אביו, (יה) חייב בהסבה אבל (טו) תלמיד אצל רבו, אינו צריך (מגין):

קריט סדר ליל פסח ובו י"ב סעיפים:

א אע"פ שבכל שבת יו"ט יכולין לקרש ולאכול מבעוד יום להוסיף מחול על הקדוש, בפסח אינו כן. לפי שמצות אכילת מצה היא דוקא בלילה כמו קרבן פסח, דכתיב ביה ואכלו את הבשר בלילה הזה. וכן מצות ארבע כוסות היא דוקא בלילה. וכיון שגם הכוס של קידוש הוא א' מהד' כוסות, לכן אין מקדשין עד שהוא ודאי לילה. ילבוש את הקיטל ויתיישב על מושבו לעשות את הסדר. ומצוה לחלק לתינוקות שקדים ואגוזים וכדומה כדי שיראו שינוי וישאלו, ועי"ז יתעוררו לשאול ג"כ על מצה ומרור והסיבה וההיתוך שהגיע לחינוך, והיינו שהוא יודע מקדושת יו"ט ומבין מה שמספרים ביציאת מצרים. נותנים לו ג"כ כוס (ה) שישתה ממנו. (ו) נוהגין למזוג כוס אחד יותר מן המסובין, וקורין אותו כוס של אליהו הנביא (מגין ט"ט):

ב משרתו או אחד מבני ביתו, ימזוג את הכוסות. וכן בכל פעם שמתגין, ימזוג הם ולא הוא בעצמו. כדי להראות דרך חירות. ויוהיר לבני ביתו שישתו מכל כוס לכה"מ את הדוב בפעם אחת, ומכוס רביעי ישתו רביעית בפעם אחת, ויחזונו כולם למצות ארבע כוסות וסיפור יציאת מצרים ואכילת מצה ומרור, כי גם הנשים חייבות במצות אלו. רק בהסבה אין נוהגות, יעשה קידוש ככתוב בהגדה, וישתה בהסבת שמאל. ושוב אם אפשר לעשות כדעת הפוסקים לשתות כוס שלם בכל ארבע הכוסות (מגין ט"ג ט"ד וט"ה וט"ו):

ג אח"כ (ג) ירחוץ ידיו ולא יברך עליהן, ומנגבן. וחותרך מן הכרפס לעצמו ולכל בני ביתו

מסגרת השלחן

יא) חת סקיטל. צבד זס הוא צגד מתיס ולרצסיס אוחו לככיע סלצ סלא סוזס לעסו מחמה ססמחה וסחירות סעוסין צליל זס (ס"ו רז"ט): (יב) אכל צ ססקיב סייב. ומ"מ יס לסכות קלס לסיינו סלא יסיס רק כר לחד חמה מרלסותיו וכיולל צו אס סורל יצ סודס על אצי וסמו או סוך סלסיס על סלר קרוציס כגון סלא כסג סצעס לפני סרגל (ח"י סו"ג סד"ס): (יד) סייב צ ססקיב. ספי' אס אציו סורל רבו מוצס (ס"ג רז"ט) לפי סמן סססס סלצ מוחל על כנודו לצט (ע"ל חי רז"ט וס"ך ציו"ד ר"ס רז"ב) וסס סלצ איוו כולס סיקצ סגן סקור לו לססצ וכלרי סיצקס רשות מלציו (סמ"ג): (טו) סלמוד אלל רבו. ע' צטיע וסמ"ג וסמכוכיס סרפי דין זס:

קריט

א) סישחה ממנו. ורז"ט ס' סעי"ב כחצ צססס דלף סקמניס ססגינעו לסיינד סייב אציסס לסככס צמלרות לססקותס סוקות על סקדר סיהצאר וסעמעו דלר"ך לססקותס רוב מכל כוס כמו לגדול ע"ס צסעיף סקודס וצסמ"ס. וסס סכסצ צסמרת זקריס צסס אציס לכוס קמן אליכו עסזיק רביעיס עכקס לצכיו ולצבי ציתו סקמניס כצר סידן צס' ארן מנדס לסעערת זקריס מייכי צקמן סלא סגינעו לסיינד כמ"ס סח"י סס צסמ"כ כ"ז סלריכיס לייסן ד' כוקות גס לקמן סלא סגינעו לסיינד (מיהו צזה כללס דלל קייל כן ע"ס צססכרוניס) ועל זס כחצ סעערת זקריס סלסס די צססות מרציעית אלל צסגינעו לחיינד ודלי מרצייציס לייסן לו רביעיית ויעסס כמו גדול כי כל סמלרות סלציו סייב לחמך אוחו סעוויב לעסות כמו גדול ע"ס סכוכיס צרליות סכנסורל וצללו סכי יס גרסל סמרת צלריס סעביצ סצ"י וסמ"ג סס ע"ס צמידוסי סגסות על סמורגס איוו יכול לפסוד אס עלמו צסס סל"כס יכוליס לססות כל כך סל יוכל לססותס מיין למוקיס כללקמן סעיף י' וע' עוד לקמן ס' קסיס ק"ל צ' וכ' עוד רז"ט סס דלף סקמנות ססגינעו לחיינד ד"כ כקמניס דלין סילוק צכל זס צינולכסיס לססיס כדצסמון ס"ב: (ג) טוסגין למחור. כ"כ צמ"י וצמ"ט וצמ"יכסו און טוסגין כן אלל צכוס ד' קודס סלועריס סמון סעסך ולסמך דלף כוכס ס"י ורז"ט כן סורל מלכחצו זס צסיס סיס אלל כוס רביעי' (ג) ירמך ידיו. ללו דוקא סורל לצדו דכל צבי ציתו לריכיס לייסל ידיסס קודס

קיצור שלחן ערוך קיט הלכות פסח

לכל אחד פחות מכזית, וטובלין במי מלח, ומברכין בפה"א, ומכונין (ו) לפסוד בברכה זו גם את המרור, (ז) ואוכל ג"כ בהסבת שמאל, אח"כ נוטל את המצה האמצעית והחלקה לשני חלקים, ומניח את החלק הגדול אצל משכו לאפיקומן, ונהניג לסרסו בפפה, וזכר למיש פשארותם צרותם בשמלותם, ויש שמשמיים אותו כך על שכמם וזכר ליציאת מצרים, ולפי שגאפיקומן הוא במקום הפסת, לכן הוא חשוב ויהיה החלק הגדול, והחלק הקטן מנחיל להקצרה למקומו, ומגלה קצת את המצות, ומגביה את הקצרה ואומרים הא לחמא עניא די אכלו וכו', עד לשנה הבאה בני חורין, והאומרים כהא לחמא עניא, לא יאמרו תיבת די : **ך** אח"כ מוזגין כוס שני, והתינוק שואל מה נשתנה, ואם אין תינוק, ישאל בן אחר, או בתו, או תברו, או אשתו, ואח"כ אומרים עבדים היינו וכו', (י) והנכון לפרש לבני ביתו חברי ההגדה בלשון שמבינים, ואם גם בעצמו אינו מבין לה"ק, יאמר מתוך הגדה שהוא עם שירוש אשכנז (י"א), ולאחר כל פיסקא יאמר בלשון אשכנז (י"ב), ומכ"ש המאמר רבן גמליאל היה אומר וכו', שצריכין להבין את הטעם של פסח מצה ומרור, כשמגיע לוהיא שעמדה וכו', יכסה את המצות (שלא יראה הפת בשתו שמיזיגין אותו ונוטלין את הכוס), ונוטלין את הכוסות בידיהם ואומרים והיא שעמדה וכו' עד מידם, וחוזר ומגלה את המצות, וכשמגיע למצה זו, נוטל את מחצית המצה שבקצרה ומראה לבני ביתו ואומר מצה זו וכו', וכן במרוד זה, מגביה את המרור, אבל כשאומר (א) פסח שהיו אבותינו אוכלים וכו', לא יגביה את הזרוע שהוא זכר לפסת, שלא יהא נראה כאילו הקדישו לכך, וכשמגיע ללפיכך, מכסה את המצות, ונוטל כל אחד את הכוס בידו ומגביהו עד שחותם גאל ישראל, ומברכין על הכוס בפה"ג ושוהין בהסבת שמאל: **ך** אח"כ רוחצין ידיהם ומברכין ענטי, ומברך המוציא על המצות, ולפי שבז"ט צריך לבצוע על שתי ככרות ש:מות וכצות אכילת מצה היא מן הפרוסה לפי שהמזה נקראת להם עוני ודרכו של עני בפרוסה, ע"כ בשעה שהוא מברך המוציא, אוחזו שתי המצות השלמות בידיו והפרוסה ביניהן, ומברך המוציא, ומניח את המצה התחתונה מימיו, ואוחזו רק בעליונה וגם בפרוסה וממך על אכילת מצה, ובצוע מן העליונה וגם מן הפרוסה מכל אחד כזית, וכן הוא נותן לכל אחד מבני ביתו, (י) ואוכל שניהם יחד בהסבה שמאלית, ואם קשה לו לאכלם בפעם אחת, אוכל תחלה את

לחם הפנים

מסגרת השלחן

סכרעם כדין נעילם ידים לאכילם רק גלם זרכס כלעמיל סוף קי' ע' צבל דבר טעמיהו צעקס (ע' צלסרוניס) (ד) לפסוד כר' אס סמלוד, ועיין צעיל' וסעמ' קי' סע"ס סקי וצמס סכסנטי צקי ליכ קיס (ס) ולצכל ג"כ צסקנמ סעאל, כע"ס סלודסס ועי' צרכ"י: (ו) וסנכנן למרע, ע' צעמל וסעמ'ס ועוסע ורו"ס לסיצ גמור על סלצ לפרע לכן ססגס צלטון סעצין כסי דעסו וסכעסו סל צן, סין לוער סגדס וסלל וסעמ' צסקינס סלל' יס צליעס וצידלס (סליס סע"ג ולססרוניס צקי סע"ג סע"ס סע"ג), וכלער לסכיו סלליס לל סכרין סל וכלער צקנול ויססי פירסו סכצר סמרו לסניו עסס וסעלל צללסס מעלליס צירס חדקס לסיינו סירכ סיס וגם יל' סעמס וסעלל סמרו חס ססלל (ססרוניס ע"ס): (ז) ולוכל סקיסס יסד, לסיינו סיכניסס לסיו צצמ ססמ' חלל לצלעס צצמ ססמ' חלל יקסס צמיו ויצלע צסלסל כו"ס חסד כולו צצמ חסמ' חלל ויצלע כז"ס ססקי צצמ ססמ' חלל וצ"ס)

הגהות מבעמ"ח מסגרת השלחן
(א) פסח אעתיק כאן איזה דבר נרח לירד בעיני צבחה השייה מסי קדושת לוי ודל, וכך היה במכת בברות במצרים שמתגלה השייה לשראל בזה הארת גדולה וגפו מצרים, למשל, אדם ההולך בדרך ומונה איזה דבר בדרך פנתוע אותו בהליכה, משליך זה הדבר, או סספעך אותו ברבל, ואם אדם גדול תולך לאיזה סקום תולכים משרחים בקדם לסניו וכפנים הדרך ומסליכים כל המניעות סמוניס בהססקת הדרך, ומכ"ש מפיה הקבי"ה שיעצ חסנן לצלל העבים, וממצרים סניו ביניהם סססכנו, וזהו סמדה ויה סכח בכורות, וזו סססחוב זכ ססס חרז לוי וססס בבפרו זיהו סוסס על בני ישראל במצרים סססו את מצרים לשון יתגמלו רגליכם שנספעכו מכו זה שיחיה הדרך ססי לסניו יתברך, וזכ סמילע גיפסה למצרים, חת הדינו הפיל כי זו כל התגלות שמו יתברך: **במצא**, השורש תבא מזה שזין אדם בריך לרעה רק להפריך על עצמו ויראה של השייה והמשיכה כל הסוד על עצמו וממילא יססיל על חססרנים סססו, ואין צריך לבקש על המניעות, אך לירד בו יתברך בשליטה, וסחיה בו ססובות, והמניעות נתמעכו ונסכעו בזה התערה בעצמו סאינם יכלים לסכול ההערה (קדושת לוי) :

הכח"ה

קיצור שלחן ערוך קיט הלכות פסח

הכזית המוציא, ואח"כ הכזית מן הפרוסה, רק שלא ישהא ביניהם כלל, ויאכל שתייהן בהסבתו, ונוהגין במדינות אלו, שבליילי פסח אין טובלין את המצה במלח לא של המוציא ולא של מצה : ף מי שאינו יכול ללעוס מצה, מותר לשרותה במים לרככה ובלבד שלא תהא נמחה לגמרי, ומי שהוא זקן או חולה ואינו יכול לאכלה שרויה במים, יכול לשרותה ביין או בשאר משקים. כששורין את המצה לצאת בה, צריכין ליוהר שלא לשרותה מעל"ע, כי אז נחשבה כמבושל ואין יוצאין בה, גם צריכין ליוהר (ה) בשאר דברים שלא יפסיד דין לחם על סימן מ"ח ס"ז : ץ אח"כ נוטל כזית מרור, וכן הוא נותן לכל אחד מבני ביתו, (ט) וטובלו בחרוסת, ומנער את החרוסת מעליו שלא יתבטל טעם המרור, ומברך על אכילת מרור, ואוכלו בלא הסבה. אח"כ נוטל מן המצה התחתונה ג"כ כזית וגם כזית מרור, ונכון לטבול ג"כ בחרוסת ולנער מעליו, ומניח את המרור תוך המצה ואומר כן עשה הלל וכו', (י) ואוכל בהסבה. שיעור כזית כתבנו בכללים, שהוא כמו חצי ביצה, אמנם י"א שהוא קצת פחות מכשליש ביצה, וכיון דמרור בזמן הזה דרבנן, לכן מי שקשה עליו לאכול מרור, יכול לסמוך על דעה זאת לאכול רק פחות קצת מכמו שליש ביצה ויברך עליו (ע"י ש"ע תניא), ומי שהוא חולה שאינו יכול לאכול מרור כלל, ילעוס על כל פנים קצת מהמינים שיוצאין בהם או שאר עשב מר עד שירגיש טעם מרירות בסיו לזכר בעלמא בלא ברכה (ה"ג חמ"ה חס"ז) :

ך אח"כ אוכלין הסעודה, ויש לאכול כל הסעודה בהסבה, ונוהגין לאכול ביצים, והחכם עיניו בראשו שלא למלאות כרסו, למען יוכל לאכול את האפיקומן כמצותו ולא לאכילה גסה, ואין אוכלין בשר צלי בשני הלילות אפי' של עוף, ואפי' בשלוהו ואח"כ צלאוהו בקדרה, אין אוכלין, יש נוהגין שלא לאכול בלילות אלו שום טיבול, חוץ משתי טיבולים של מצוה, כדי שיהא ניכר שאלו הם לשם מצוה, לאחר גמר הסעודה, (ה) אוכלין אפיקומן, וזכר לקרבן פסח שיהא נאכל בסוף הסעודה שיהא גמר כל השביעה, ויש לאכול כשני זיתים, אחד זכר לפסח ואחד זכר למצה שהיתה נאכלת עם הפסח, ועכ"פ לא יפחות מכזית, ואוכלו בהסבה, ואחר האפיקומן-

אמר

מסגרת השלחן

וכל זם כשיכול לעשות כן כמ"ש צפנים (אחרונים) : (ח) צט"ח לצרכים, דסיינו לטרות כזית שלם ציטד ולא פרוקו פחותות מוכזית, ט"ז אין יולאין זם אס נשתכית מותר לחם (עיין לעיל ק"י מ"ח ס"ז אינתי נשתכית מותר לחם) גם אין יולאין צולס סמוצולת ולכן לריך ליסר טלס לטרותה צחמין סטיד קולדס צו אף אס יט צפרוקס יותר מוכזית ואף צכלי סני יט לסמאיר (אחרונים) : (ט) וטוצלו צפרוקס, ולא יססנו צתוכו טלס יתצטל טעס מריחותו (פ"ט ור"ט) : (י) יולוכל צספיצס, ולא יסיה צדצד טאינו מענין ססעודס מעצריך על אכילת מלס עד טיחכל כריכס זו כדי טעעלס צרכת על אכילת מלס וצרכת על אכילת מרור גם לצריכס זו(ל"ט ור"ט) ויסר לכתסילס לצלוע כל הכזית מלס צצת אחת עם כל הכזית מרור כססן מרוקקיס צפיו אסר טלעקן אס"כ קסס עליו(מ"ח ור"ט) לצלוע סני הזיתיס צצת אחת טלס יכול לצלוע מעט מוכזית זס ומעט מוכזית זס צצת אחת עד טיחכל כל ססניזיתיס(ר"ט) : (יא) אולכלין אפיקומן ולריך ליסר לאכלו קודס חלות לילס(ט"ט ור"ט) כמו הפסס טלס סיס כאלל אלס עד חלות(ר"ט וס"ח) ולכתחלה עוצ לסקדיס אס עלמו לגמור אס ססלל טאסר צסג"ז קודס סלות (רמ"ח ור"ט) ואסר(אחרונים),² ואס לא חכל מלס עד חלות יחכל מלס ומרור צלל צרכת על אכילת מלס ועל אכילת מרור(פמ"ג ר"ס טע"ג טע"ז חפ"ו וקד"ס וכ"כ צדג"ט לענין צרכת על אכילת מלס ע"ט) גם לא יצרך צפס"ג על כוס צ' וד' אסר חלות(פמ"ג ר"ס טע"ג וקד"ס טס ע"ט סכחלס מדצריסס דגס על כוס ג' לא יצרך צפס"ג וס ל"ט דסל לאסר צרסמ"ז סול סיקס סדעט גמור מוצרל פרי סגסן סקודס ססעודס ואף אס אינו עושס מלות צשתייס לריך לצרך על כוס טלחסר צרסמ"ז כמו צכל סססס עיין צט"ט ור"ט ק"י טע"ד) :

קיצור שלחן ערוך קיט הלכות פסח

אסור לאכול שום דבר. אח"כ מווגין כוס שלישי לברהמ"ז. וצריך לדקדק בו אם הוא נקי משיורי כוסות, דהיינו אם אין בו שיורי יין ששרה בו מצה בשעת הסעודה. כי אם אינו נקי, צריך שטיפה והדחה (ע"ל סימן מ"ה ס"ד). ומצוה להדר שיברטו בזימון. אבל (יג) לא ילכו מבית לבית לצורך זימון כי כל אחד צריך לברך ברהמ"ז במקום שאכל, ונוהגין שבעל הבית מברך בזימון, שנאמר טוב עין הוא יבורך (ע"ל סימן מ"ה סעיף ה'). והוא מקרי טוב עין (יג) שאמר כל דכסין ייתי ויכול וכו'. ואחר כך מברכין על הכוס ושותין בהסבת (יד) ואסור לשתות בין כוס זה לכוס רביעי (ק"ט ס"ג ט"ז ט"ח ט"ט ק"א) :

ט אחר ברהמ"ז מווגין כוס רביעי. ונוהגין לפתוח את הדלת לזכר שהוא ליל שמורים, ואין מתייראין משום דבר. ובזכות האמנה יבוא משיח צדקנו, והקבי"ה ישפוך חמתו על עכורים, לכן (טו) אומרים שפוך חמתך וכו'. ומתחילין לא לנו ואומרים כסדר. (טז) וכשמגיע להודו, אם הם שלשה אפילו עם אשתו ובניו שהגיעו לחינוך, יאמר הודו והשנים יענו כמו שאומרים בצבור. מן הכוס הרביעי, צריכין לשתות רביעית שלם ומברכים אחריו ברכה אחרונה, ואח"כ גומרין כסדר ההגדה. ואחר הדי' כוסות אסור לשתות שום משקה (יח) רק מים. אם אין שינה חוטפתו, (יח) יאמר אחר ההגדה שיר השירים. (יט) וסאמהגין שאין קורין ק"ש שעל המטה, רק פרשת שמע (ע"ל סי' ע"א ס"ד) וברכת המסיל, להורות שהוא ליל שמורים מן המזיקין וא"צ שמירה: **י** מי שאינו שותה יין כל השנה מפני שמזיק לו, אף על פי כן צריך לדחוק את עצמו לשתות ארבע כוסות, כמו שאמרו רז"ל על ר' יהודה ב"ר אלעי שהיה שותה ארבע כוסות של פסח, זהו צריך לחגור צדעיו עד שבועות. ומ"מ יכול (כ) למווגו במים, או לשתות (כא) יין צמוקין (ע"ל סי' נ"ג ס"ו), או (כב) שישתה מעד (יין דגש) אם הוא חמר מדינה (ט"ט ט"ז) :

יא אם נאבד האפיקומן, אם יש לו עוד מצה מאלו שנעשו לשם מצת מצוה, יאכל ממנה כזית, ואם לאו, יאכל ממצה אחרת כזית :

מסגרת השלחן

(יב) לא ילכו מבית לבית. אל"ל אם הם רכילים ילכו לסעודת אכילת אפיקומן; ויחללו גם האפיקומן ויצרכו גם צהמ"ז וסלל צזימון (מ"א ורז"ט) ומ"מ אין לעשות כן אל"כ היתה דעהם על זם צטעה צרכת המוליא (רז"ט קי' קע"ח ס"ו) כמו שכתבאר למעלה קי' מ"צ סכ"א : (יג) שאמר כל דכסין. ע' פנ"ג ורז"ט קי' הע"ח צ"א ק"כ כ"ד : (יד) ואסור לשתות ע' פנ"ג ורז"ט קי' הע"ח הע"ט חפ"ל חפ"ו דאין לשתות תיכף לאחר אפיקומן חוץ מלצרכים שיתבארו צקע"ף ע' שמוחר לשתותם גם אחר ד' כוכות: (טו) אומרים שפוך חמתך. עצמ"ש לעיל סוף סעיף א': (טז) וכשמגיע לסודו. ונלוס מן המוזכר לווער סודו ואכל צג' אכסים ססגיעו לכלל מלות (מ"א ורז"ט) ויכול ללכך לזימון לעכין סלל אף אוחו סלא סכל עומס (מ"א ורז"ט) ומ"מ אין לריך לערוס אחר אכסים מבית אחר אל"ל די צלפתו וצכיו ססגיעו למיכוד (אחרונים) כמבואר צמנים : (יז) רק מים. וכיול"ל צסס כגון מי זנגביל סקורין לינגבז ומי סורס סקורין לסקריץ ומים סמוצסלים עם ספוחים ולעס סלורכ יס לסחיר גס כן לשתות קפס או עיס (עיין כל זס צלחרכים קי' הע"ח הע"ט חפ"ל וע"ס דין סלר נעסקים סלינס נעסכרים ול"ל סכיס צמדינתו צמקס) : (יח) יאמר אחר סנגדס. וסייב אל"ל צלילה זו לעסוק צסלכות ספס וצליילת עלכיס ולסמר צנקיס וכסללוח סעסס סקצ"ס ללצותיכו עד ססחטפכו סיכס (ע"ל ורז"ט) : (יט) וכוסבין סלין קורין. אף צליל צ' (לצוט פנ"ג) וע' לעיל קי' ע"א ס"ד דל"ס לא קר"ל סק"ס על ערציס כסכיס לילס מנ"ס לריך לקרות כל סג' סרסיות צק"ס סעל סנעס (מ"א ורז"ט) וע' צמ"ס סס : (כ) למזנו צמנים. צלוחן סמברכין עליו צפס"ג (מ"א ור"ל) ומח"ס) כדלעיל קי' מ"ע סג' : (כא) יין למוקיס. וכן צמקומות סלין סנים מלוי יקס יין לימוקיס (ע"ל ורז"ט) וכלוי לסזר אחר יין גמור : אף על ידי טורס (סרע"ג) : (כב) סיסתס מנ"ל. א"ס אין לו יין לימוקיס, (רז"ט) :

קיצור שלחן ערוך קיט קכ הלכות פסח

ר"ב מי ששכח לאכול את האפיקומן, אם נזכר קודם ברהמ"ז, אף ע"פ שכבר נטל מים אחרונים או שאמר הב לן ונברך, אוכלו וא"צ לברך ברכת המוציא, ואע"פ דאסח דעתיה מלאכול, לא חשיב היסח הדעת, כיון שהוא מחויב לאכול, ואתכא דרחמנא קסמכינן, ומ"מ יש לו ליטול ידיו ולא יברך על נט"י, ואם לא נזכר עד לאחר ברהמ"ז קודם שברך בפה"ג על כוס שלישי, יטול ידיו (כג) ויברך ענט"י והמוציא, ויאכל כזית ואח"כ יברך ברהמ"ז, ויברך על כוס שלישי וישתה, אבל אם לא נזכר עד לאחר שברך בפה"ג על כוס שלישי, ישתה את הכוס, ואם רגיל בפעם אחרת לברך ברהמ"ז בלא כוס, יטול ידיו ויאכל אפיקומן (כד) ויברך ברהמ"ז בלא כוס, אבל אם הוא נזחר לברך תמיד ברהמ"ז על הכוס, ועתה לא יוכל לברך על הכוס משום דהו' מסיף על הכוסות, לכן (כס) לא יאכל אפיקומן, ויסמוך על המצה שאכל תחלה (פס"ז):

קכ הלכות ספירת העומר וימי הספירה ובו י"א סעיפים:

א לביל שני של פסח, מתחילין לספור ספירת העומר, וסופרין מעומד, המצה היא לספור (ה) תיכף בהתחלת הלילה, אחר צאת הכוכבים, ובדיעבד זמנה כל הלילה, בבית"ג, בלילי שבת ויו"ט סופרין לאחר הקידוש, כדי להקדים קדושת היום, ובמוצאי שבת ויו"ט סופרין (ו) קודם הבדלה, כדי לאחר יציאת היום, וכשחל יו"ט האחרון במ"ש שאומרים קידוש והבדלה על כוס ראשון, סופרין ג"כ קודם כדי לאחר את ההבדלה:

ב מי ששכח כל הלילה ולא ספר, יספור ביום בלא ברכה, ובלילות שאח"כ יספור בברכה, ואם שכח גם כל היום, יספור אח"כ בכל הלילות בלא ברכה, ואם נסתפק לו אם ספר

בלילה או לא, אע"פ שלא ספר ביום שלאחריו, מ"מ יכול לספור שאר הלילות בברכה:

ג השואל מחבירו בין השמשות או אח"כ כמה מונים, יאמר לו אתמול היה כך וכך, שאם יאמר לו כמה מונים היום, (ג) אינו רשאי לברך אח"כ על הספירה:

ד לכתחלה קודם שיברך, צריך שידע על מה הוא מברך, דהיינו שידע כמה ימים הוא בספירה, ובדיעבד אם לא ידע ופתח ויברך על דעת שיספור כמו שישמע מחברו, ג"כ יצא, וכן אם בירך

על

מסגרת השלחן

(כג) ויברך על כעילת ידיס, כ"כ רז"ש אלז הסמ"ג כחז רז"ל ומיהו יעול כלל צרכה וצמרט סיכא שידע שלא סקיס דעתו שלא יברך עכ"ל ומכ"ש למי מה שכתב הנוסחז ש"אכל כזית זכזר כחצאר לעיל ר"ס מ' שפסחות מכזילה אין מצרכין על הכעילה ויש לכסוז כן לאפוקי כססיס ומלוגתא ש"אכל האפיקומן פסוח מכזילה ולא יברך צחמלה על כע"י רק יעול ידיו ויברך צרכה סמול"א כחצאר צפסיס וכ"ס סמחזר צמסדורא חלשא, וצדין סרלשון סזוכר קודם צהמ"ז יזכר ג"כ ליטול ידיו כלל צרכה (כז"ש) כיון שז"מ סקיס דעתו מצמירת סידים לכמו סנהצאר למעלה ס"י מ"צ סכ"צרק סמול"א ח"ל לצרך דלחכא דחחונכא סמכינן כחצואר צפסיס: (כד) ויברך צרהמ"ז כלל כוס, וטוז סימזוג כוס קודם צרהמ"ז ולא ישתכו מיד אטר צרהמ"ז אלל יגמור עליו סהלל וססגדס וחל"כ ישתכו (כז"ש): (כס) לא יאכל אפיקומן, עיין צ"ע רז"ש סיון סע"ז דרכיס אחריס צזס ולפי שאין לנו נוסרין לצרך תמיד צרכס סמזוז על הכוס לא סעתקטי דצריסס ועיין עוד צפרמ"ג צמ"ז סעיף קטן צ':

קכ (ח) סיכף צחמילת הלילה, ומ"מ רלוי לסקדים סמלח ערציה לספירה (כז"ש ס"י ספ"ס וכ"כ ומ"א כמ"ש צ"ע ס"א): (צ) קודם סצדלס, אטר קדיס תתקבל (צ"ע רז"ש):

(ג) אינו רשאי לצרך אח"כ על סקפירס, למי סיס לוור סכזר ילל צמס שלומר לחצירו סיוס כך וכך אסי' אונר צלשון לע"ז וחק אס עדיין אינו ללח סכוכזיס ממש רק צין סמזשות מ"מ ילל צדיענד וחינו יכול לספור אח"כ בצרכה אלל אס לא אטר לו סיוס כך וכך אלל ססיב לו סחס כך וכך לעומר לא ילל צזס ויסוזר ויספור בצרכה ומ"מ יזכר טוז לוור לחמול סיס כך וכך (אחרונים) סיס מוסספין לוור שילא חף אס לא אטר סיוס (א"ר הציאו צמ"א):

קיצור שלחן ערוך קכ הלכות ספירת העומר

על דעת לספור ארבעה ימים, ולאחר שבירך נזכר שצריך לספור חמשה. סופר חמשה וא"צ לברך שנית. וכן אם טעה בספירה, כגון שהיה צ"ל ששה ימים ואמר חמשה ימים, אם נזכר מיד, סופר כראוי וא"צ לברך שנית, אבל (ו) אם הפסיק קצת, צריך לברך שנית :

ק בכל יו"ט אם חל ליל ראשון בשבת שאין אומרים או מערבית, אוי בליל שני אומרים המערבית מליל ראשון, חוץ מפסח שאפי' חל ליל ראשון בשבת, מ"מ בליל שני אומרים מערבית ששייך לו, מפני שמדבר מקצירת העומר שהיה בליל זה (תס"ט) :

ך בימי הספירה מתו תלמידי רבי עקיבא בל"ג יום, ולכן נוהגין בימים אלו קצת אבילות שאין נושאים נשים ואין מסתפרים, ויש חילוקי מנהגים במספר ל"ג ימים אלו. יש מקומות נוהגין שחושבין אותן מיום ראשון דספירה, ולכן אוסרין עד ל"ג בעומר, אך כשחל ר"ח אייר בשבת דיש בו שתי קדושות, קדושת שבת וקדושת ראש חודש, אז מותרין לישא וכן להסתפר בערב שבת, וביום ל"ג בעומר וכן משם ואילך, מותרין מפני שביום ל"ג בעומר פסקו מלמות, ולכן מרבין בו קצת שמחה, ואין אומרים בו תחנון, ואף שגם בו ביום מתו קצת, אמרינן מקצת היום ככולו, ולכן אין להסתפר או לישא עד לאחר שהאיר היום ולא מבערב, אך כשחל ל"ג בעומר ביום ראשון, מסתפרין בערב שבת שלפניו לכבוד השבת :

ץ ויש מקומות שמתירין עד ראש חודש אייר ועד בכלל, שהן ששה עשר יום, ונשארים ל"ג יום באיסור עד חג השבועות (ומסתפרין בערב החג), ומ"מ (ס) ביום ל"ג בעומר בעצמו מתירין (וכשחל ביום ראשון מתירין בערב שבת כמש"ל), ויש מקומות שמתירין עד ראש חודש אייר ולא עד בכלל, וביום א' דראש חודש מתחיל האיסור, ויום א' דהגבלה הוא יום הל"ג ואמרינן בו מקצת היום ככולו, ומותרין לישא (י) ולהסתפר בהן, וגם ביום ל"ג בעומר מותרין (וכמש"ל *), וצריכין לנהוג בכל קהלה מנהג אחד, ולא ישנו לעשות מקצתן כך ומקצתן כך :

כ הסנדק (הוא התופס את התינוק בשעת מילה), והמוהל, ואבי הבן, מותרין להסתפר ביום שלפני המילה סמוך לערב קודם הליכה לבית הכנסת :

כז לעשות שידוכין אפילו בסעודה, מותרין ככל הימים, אך ריקודין ומחולות אסורין :

ך נוהגים שלא לעשות מלאכה אחד אנשים ואחד נשים כל ימי הספירה משקיעת החמה עד לאחר ספירת העומר, ורמז לזה שנאמר שבע שבתות מלשון שבות, שבזמן הספירה דהיינו משקיעה החמה ואילך יש לשבות ממלאכה (ז) עד לאחר הספירה (קסו ת"ג) :

כח בליל א' דשבועות מאחרין מלהתפלל ערבית עד צאת הכוכבים, שאם יתפללו קודם ויקבלו קדושת יו"ט, חסר מצט מ"מ ימי הספירה, והתורה אמרה שבע שבתות תמימות תהינה :

מסגרת השלחן

לחם הפנים

(ד) אם הפסיק קלת, צדצרים אחרים לצלל הספירים סחאסוכה איכה סחוצה סמסק כיון סחעסעק צדצר סצציק עליו אלל סלל עלל צידו כסווג (כ"ז) וע' צחאסוכים) : (ס) ציוס ל"ג צעומר צעלמו ותיכין, ונ"מ לריכים ליזסר סלל לעסות הכיסורין צליל מולאי ר"ס או סל ל"ד צעומי: (ו) ולסחספר, וצסס סחריז"ל כחצו סלל לסחספר כלל ציומי סספירס עד ערצ סג סצצעווע (סע"ת וצקידור) וכן סול מנסגנו רק צל"ג צעומר ומסחפרין קלת, וכ' צאגרוס סרמ"ז קס"י צ' סלפי מנהג סחריז"ל אף אם יזמן צרית מילס אין לסחספר צכל זען סענוער (סע"ת סס) : (ז) עד ללסר סספירס, ולוהן ססס"ס סליון קוסרוס סספ"ר סיס לסן סצצות מעללסכס כל סלילס (כ"ז) :

(*) בספריה באת א' כתב ברי"ח אייר ול"ג בעומר ור"ח סיון וי' ימי הגבלה מותר לישא ואח"כ באות ד' כתב ברי"ח סיון ואילך מותר להסתפר ולישא, וכל זאת כ' בשם סו"ת (ואנכי במהדורא קמא נמשכתי אחריו), והנה הוא סותר את עצמו בתחלה כ' להתיר ר"ח סיון וי' ימי הגבלה, משמע דיום ב' סיון אסור, ואח"כ כ' להתיר ברי"ח סיון ואילך, ומלבד זאת קשה דאפי' להתיר ברי"ח אייר וי' ימי הגבלה הוא ולא כמאן, מכ"ס להתיר ברי"ח סיון (ובח"י לא נמצא לא זאת ולא זאת), שוב התבוננתי במ"ב איא אות ה', וכפי הנראה במקומו היה המנהג להתיר ברי"ח אייר גם ברי"ח סיון ואילך, ובאמת כ' וז"ל, וצריך ליישב מנהגנו שצנחין היתר ברי"ח סיון לחשוב הל"ג יום, עכ"ל, והנה אם המנהג כך הוא ודאי דאין להאחר המנהג כלום, ובברי"ח הכיב כי בתשו' הרדב"ז הודיעו כ' להתיר הסמורת ברי"ח אייר וימינו אחי לעיין בו, אך לאאורה י"ל בפשיטות דברי"ח לא קבילו עלייהו להתאבל אבילות ישנה (וכמו שכתבו לעיין שבת ור"ח), והטעם שאוסרין לאחר ל"ג בעומר יש לומר מטעם שכתב הסי"ו, ולא חתמירו רק עד ר"ח סיון :